Derde Jaargang. No. 30 | 10 Cts. | 24 Juli 1908

HET LEVEN GEÏLLUSTREERD

BUREAUX DER REDACTIE EN ADMINISTRATIE
KEIZERSGRACHT 285/287 TE AMSTERDAM

3e Jaargang No. 30 24 Juli 1908

HET LEVEN GEÏLLUSTREERD

GEREDIGEERD DOOR FRANS VAN ERLEVOORDT

Verschijnt elken Vrijdag te Amsterdam. Abonnementsprijs per jaar f 5.— Losse nummers 10 cents. Advertentiën 30 cents per regel.

Het Zilveren Jubileum van den Alg. Ned. Wielrijders-Bond. De Wielerfeesten te Haarlem.

De officiëele ontvangst van het dagelijksch bestuur, de feestkommissie en de leden van den A. N. W. B. door het gemeentebestuur van Haarlem, in de prachtige antieke hal van het stadhuis.

Eigen speciaal-opname.

De schitterende reeks feesten die de Algemeene Nederlandsche Wielrijders-Bond gegeven heeft ter viering van zijn vijf-en-twintigjarig bestaan is in de annalen der geschiedenis van het rijwiel met gulden letters opgeteekend. Juist in de geschiedboeken van het rijwiel, omdat de kwarteeuw van bestaan van den Nederlandschen bond in zich bevat de ontwikkeling van het rijwiel tot de groote beteekenis die het in onze hedendaagsche maatschappij inneemt. Dit is natuurlijk door de feestvierenden, die vol jubileumspret, vol dartele jolijt, drie dagen in Haarlem en zijn prachtige omgeving hebben doorgebracht, niet voortdurend overdacht, — en dat was ook niet noodig. Doch er is in de feestdagen door verschillende sprekers voldoende, en herhaaldelijk, terecht op gewezen, — zoodat wij, waar wij een overzicht van de feesten hier zullen geven, ook dit, ter overpeinzing, willen boekstaven.

Het Dagelijksch Bestuur van den A. N. W. B., vergaderd in Café Neuf te Amsterdam, om de laatste toebereidselen voor de feesten te treffen.
Van links naar rechts: Jhr. C. R. T. Krayenhoff, 2de sekretaris, algemeen sekretaris-penningmeester van het feest-komité; D. Fockema, hoofd-konsul; J. H. Slicher, 1e sekretaris; Edo Bergsma, 1e voorzitter; Jhr. J. L. van Nahuys; G. A. Pos, 2de voorzitter: L. C. Steffelaar.
Tot àller leedwezen was het bestuurslid de heer J. C. Redelé door familie-omstandigheden verhinderd de feesten bij te wonen.
Eigen speciaal-opname.

Reeds dadelijk Vrijdagmorgen, toen, ter inleiding van de feestweek, en ter karakteriseering van het feest zelf, eene historische tentoonstelling werd geopend, bevattende een overzicht van de ontwikkeling van het rijwiel, van zijn geschiedenis, en van de geschiedenis van den A. N. W. B. Hier voor het eerst schetste de voorzitter, de zoo populaire Edo Bergsma, hoe de Bond van klein tot groot, van bescheiden tot machtig lichaam was geworden, met nagenoeg 30.000 leden over heel het land verspreid, en geacht en gewaardeerd door autoriteiten. Hier was te zien hoe uit de logge houten kar ten slotte het fijne ranke rijwiel zich had ontwikkeld, met overgangen als van den stevigen vierkanten driewieler en het hooge sierlijke tweewiel. Het houten tweerad, met het enorme zadel — een sofa in miniatuur — waaraan geen trappers zitten, doch waarop de „berijder" zich voortbewoog door met de voeten snel over den grond te loopen: de bekende prentjes van de „draysine" uit het begin der vorige eeuw, — meneer met zijn enorme hooge-zijden op, de pandjes van zijn jas wapperende in de lucht — dat wonder was hier in natura te zien: eigendom van jhr. Boreel van Hogelanden, burgemeester van Haarlem, die het zoojuist aan den A. N. W. B. had geschonken, om het een plaats te geven in een op te richten sportmuseum.

Er waren voorts een aantal houten fietsen, de een als zóó gesneden uit een ouden eik, de andere met draken- en slangenkoppen, zooals men ze op onze foto ziet. Daar was een aardige verzameling beroemde fietsen van nòg beroemder hardrijders uit vroegere jaren: Kiderlen, Jaap Eden, Witteveen, Bultman, rezen weer in onze verbeelding op. De laatste, thans te Aalsmeer wonende, schonk de fiets waarop hij in Nederland, België en Duitschland de beste wielrenners versloeg, — en waarop hij o. m. den Voute-cup en het laatste kampioenschap van Nederland behaalde, en verschillende, nog niet verbeterde records maakte op afstanden

van 2 tot 20 K.M. — aan den A. N. W. B. met hetzelfde doel als waarmede jhr. Boreel zijn unicum aan het bestuur aanbood.

En gelijk er het oudste was, zoo was er ook het nieuwste.

Onze militaire medewerker heeft eenigen tijd geleden een beschrijving met foto's gegeven van het toevouwbare rijwiel van kapitein Van Wagtendonk. Dit rijwiel was hier tentoongesteld, doch met de nieuwste verbetering welke de uitvinder er aan heeft aangebracht: namelijk een stalen stang, die in gewone omstandigheden naast het raam is bevestigd, doch die in rust wordt neergelaten, zoodat het rijwiel overal vrij kan worden neergezet, steunende op dien stang, als derde rustpunt. Ten einde het lastige heen-en-weer schudden of zelfs het omvallen van het voorwiel te voorkomen, gaat bij het neerlaten

De tentoonstelling. — Het alleroudste.
Rechts: het 100-jarige rijwiel van jhr. Boreel van Hogelanden. Daarnaast de rijwielen met draken- en slangenkop.
Eigen speciaal-opname.

De opening der tentoonstelling.
Van links naar rechts: eerste rij: D. Fockema, kapt. Van Wagtendonk, Edo J Bergsma, W. Binger, S. Crommelin, L. C. Stelfelaar, G. H. Julius. — Tweede rij: F. Lod Heil, C. L. F. Sarlet, F G. Verhoef, G. A. Pos, Jhr. C. R. T. Krayenhoff, C. Engel.
Foto Rootmeyer.

van den stang automatisch een stalen beugeltje naar omlaag, dat het voorwiel als het ware vastneemt en het rijwiel aldus tegen omvallen behoedt.

Wij hebben ook van deze inzending een foto opgenomen, gevende aldus het allernieuwste naast het alleroudste.

Kapt. Van Wagtendonk had in een glazen kast de gansche geschiedenis van het militaire rijwiel in woord en beeld tentoongesteld. Wat veel belangstelling ondervond.

Daar waren voorts kasten met medaljes en insignes, oude foto's — heel grappig nu die gezichten van eerwaardige mannen uit den Bond, — die toen nog „broekjes" waren! Daar waren ook een verbandkist van den A. N. W. B., kaarten, signaalteekens enz. enz. En heel precieus, op een kostbaar fluweelen doos, lag de „verrassing" voor het bestuur van den A. N. W. B., aangeboden door de firma C. J. Begeer te Utrecht, van de Koninklijke Utrechtsche Fabriek van Zilverwerken.

De firma Begeer is altijd „attent". Geen gelegenheid, geen feit van beteekenis laat zij voorbijgaan, of zij toont hare belangstelling.

— „Reklame", hoor ik zeggen! ... Góed, láát het reklame zijn! ... Maar dan toch een deftige en een kostbare reklame, waarvan wij gaarne en met het meeste genoegen melding maken. De heer Begeer is namelijk een der oudste bondsleden en levert sedert vele jaren

De tentoonstelling. — Het allernieuwste.
Het vouwbare militaire rijwiel van kapt. Van Wagtendonk met de nieuw aangebrachte verbetering (zie tekst). Eigen speciaal-opname.

de bonds-insignes. Ter eere van het zilveren feest van den A. N. W. B. nu schonk de heer Begeer het bestuur een prachtigen voorzittershamer, een hoogst artistiek uitgevoerd kunstvoorwerp, vervaardigd uit één stuk ivoor, een meesterstuk van bewerking. De hamer is versierd met een fraai gedreven zilverbeslag en blauwe edelsteenen, wat aan het geheel een rijk aanzien geeft. Op de bovenzijde is het gevleugelde wiel en het Nederlandsche wapen aangebracht, voorts vertoont hij het Bondswapen, waaronder een zilveren plaatje in een eikenkrans een vereerende opdracht bevat.

Dat dit huldeblijk door het bestuur met vreugde is aanvaard, ligt voor de hand.

Maar er is nog een ander huldeblijk, dat hier is tentoongesteld: het huldeblijk der leden.

Apotheose van de Allegorische Hulde aan den A. N. W. B., Toeristenbond van Nederland.
Tooneelmatige handeling met koren en muziek. Tekst van jhr. J. L. van Nahuys, muziek van Otto Wernicke. De komponist dirigeert. — Vlak achter den dirigent zitten de burgemeester van Haarlem jhr. Boreel van Hogelanden en zijne echtgenoote. Eigen speciaal-opname.

Eenige duizenden A. N. W. B.-ers namen er aan deel.

Het is een album in vier deelen, gevende een overzicht van Mooi Nederland in vele duizenden foto's en kiekjes.

Mooi Nederland, dat, door de gestadige bevordering van het toerisme door den Bond, al meer en meer wordt bekend en gewaardeerd. Op breede tafels, achter glas beschut, lagen de platen uitgelegd, — fraaie reproducties van de foto's, die tegen een matigen prijs voor de leden van den A. N. W. B. verkrijgbaar zijn gesteld.

Doch wij hebben nu lang genoeg verwijld in de beide zaaltjes van het Brongebouw, waar de „retrospektieve tentoonstelling" was ingericht. Dat wij er zoo breedvoerig over schrijven, pleit, dunkt ons, voldoende voor hare belangrijkheid.

Inmiddels was op de Groote Markt het concert begonnen, dat de stafmuziek van het 10de regiment infanterie, directeur Eug. H. Rap, gaf ter opening van de feestelijkheden-op-straat, en dat door den kommandant van het regiment, den kolonel H. C. A. Neeteson, aan den A. N. W. B. was aangeboden. Het „Bondsweer", dat achter een grijzen wolkhemel verborgen scheen te gaan, kwam van achter het regengordijn te voorschijn, en gaf dit laatste tevens een zóó geweldigen duw, dat het voortschoof in de richting van een lijn Amsterdam-Haag-Rotterdam, waar het in een geweldigen plasregen uiteenspatte, zonder dat evenwel Haarlem er een droppeltje van kreeg! ..... Merkwaardig, niet waar? Terwijl wij van feestgangers die uit Amsterdam, Den Haag of Rotterdam

Middagconcert in den tuin van het Brongebouw. Eigen speciaal-opname.

kwamen moesten vernemen dat het daar „bàr" regende, vierde Haarlem hoogtij onder een zonnehemel, zóó lekker, zoo niet-al-te-warm als je het bij 'n Bondsfeest maar verlangen kàn.

En om half twee begon het orgelconcert in de Groote of Sint Bavo-kerk. Organist was de heer Louis Robert, terwijl de gevierde sopraanzangeres Johanna van de Linde, uit Amsterdam, als soliste optrad.

Het was heel vol in de kerk, en het was er heel mooi.

En een derde concert had plaats in het Brongebouw:

Groote optocht van het vervoerwezen door alle eeuwen heen: — Wapenheraut met het Bondsvaandel; — De arke Noachs; — Egyptische wagen omstreeks 1600 v. Chr.
Speciaal-opname.

door het Haarlemsche Muziekkorps, onder leiding van Ch. Kriens, 's middags om half vier.

Met recht kon worden gezegd: dat de feesten van den A. N. W. B. met muziek waren geopend!

De optocht. — Germaansche ossenkar, omstreeks 100 v. Chr.; — Indische palankijn, omstreeks begin van onze jaartelling; — Romeinsche rheda, omstreeks 100 na Chr.
Speciaal-opname.

dit heerlijke lustoord over den Bloemendaalschen weg naar Duin en Daal. Hier werd gepauseerd, vervolgens eene wandeling gemaakt naar het Koninginneduin, en toen naar de stad teruggereden.

In de Burgerschool aan de Zijlvest was voor duizend rijwielen berging ingericht. Ook op verschillende andere punten van de stad waren rijwielbergplaatsen opgeslagen.

Nú de officiëele opening der feesten, de feestelijke gang naar het Stadhuis, en de officiëele ontvangst van den Bond door het gemeentebestuur van Haarlem.

In optocht begaven de leden van den Bond zich, onder geleide der verschillende besturen, naar het Stadhuis, waar burgemeester, wethouders en de leden van den gemeenteraad hen wachtten ter verwelkoming. Voorop de muziek van het 10de regiment, dan het dagelijksch bestuur van den A. N. W. B., de leden van het groote feest-komité, en dan de besturen der afdeelingen en der vereenigingen. Hunne vaandels en banieren voerden zij mede, en de straten die zij doorgingen en het breede, statige marktplein stonden opgevuld met duizenden belangstellenden.

De prachtige ruime hal van het Stadhuis baadde in een

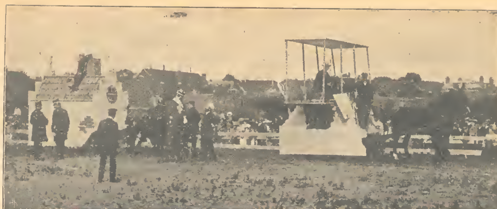
Doch ook „toeristisch" waren de feesten Vrijdag mooi begonnen: met een tocht naar Elswout en het villapark Duin en Daal, o.a ter bezichtiging van het buitengoed Elswout van mevr. de wed. Van der Vliet geb. Borski. De weg voerde langs Dreef, Dwarsweg door den Hout, Wagenweg, Zandvoorderweg, Aerdenhoutslaan, Elswoutlaan naar Elswout, en na bezichtiging van

De optocht. — Boven: Tentjacht uit de 17de eeuw; — Karos uit de 18de eeuw. — Onder: Eerste trein van Amsterdam op Haarlem (1839); — Reiswagen omstreeks 1860. — Omnibus omstreeks 1860. Eigen speciaal-opnamen.

zilveren lichtschijn van kaarsen in antieke luchters, en langs de wanden stond een schat van planten die het geheel een in-feestelijk aanzien gaven. Op de met tapijten belegde treden, die naar de burgemeesterskamer voeren, hadden de burgemeester van Haarlem, jhr. mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden, en de overige leden van Haarlem's gemeentebestuur hunne plaatsen ingenomen, en toen het bestuur van den A. N. W. B. en de overige functionarissen waren binnengetreden en de vaandeldragers der vereenigingen en een groot aantal leden het verdere gedeelte van den hal vulden, nam Haarlem's burgemeester het woord.

De burgemeester begon met den Bond het welkom toe te roepen en er zijne vreugde over uit te spreken dat Haarlem gekozen was als de plaats waar de A. N. W. B. zijn zilveren feest zou vieren. Hier was wel is waar de stoot gegeven tot stichting van den Bond, maar nooit had men toen kunnen bevroeden, dat Haarlem eens moeite zou hebben om alle fietsers binnen zijne poorten te herbergen, — wel een bewijs voor de uitbreiding van den Bond.

De optocht. — Vliegmachine, zevenmijlers, 'n vliegende mensch.
Eigen speciaal-opname.

Voorzitter Edo Bergsma en ondervoorzitter G. A. Pos met hunne familie bij de picnic in de duinen.
Speciaal-opname.

In welsprekende woorden herinnerde de heer Boreel er aan wat de A. N. W. B. beteekent, en hij eindigde met een hartelijke hulde aan het adres van den voorzitter van den Bond, zijn ambtsbroeder, den heer Edo Bergsma.

Eens heeft Voltaire van Holland afscheid genomen — aldus jhr. Boreel — met zijn bekend „Adieu canaux, canards, canaille!" Maar óók heeft hij van Holland gezegd: „La Hollande c'est une rêve!" Welnu, het is de taak van elk Nederlander, om mede te werken dat ons land voor zijne bewoners wèrkelijk

De picnic in de duinen bij IJmuiden, gezien vanaf een der omliggende hoogten.
In het duingras lagen vierkante kartonnen doozen, blauw met wit, die voor vier deelnemers een lunch bevatte: broodjes, gebakjes, kersen en bier (dat op het veld voor limonade was in te ruilen).
Eigen speciaal-opname.

worde: „une rêve!" De A. N. W. B. vervult die taak, en vervult ze reeds lang.

Met een driewerf herhaald „Leve de A. N. W. B." eindigde de burgemeester, onder langdurige en krachtige toejuichingen zijn fraaie redevoering.

Toen ontplofte onze magnesiumvlam, en de plechtige ontvangst ten stadhuize was op onze gevoelige plaat vereeuwigd.

Voorzitter Bergsma nam nu het woord. Hij dankte namens den Bond burgemeester Boreel voor zijne aangename woorden, en voor de zoo groote medewerking die hij had verleend. Hij dankte voor de ontvangst van de stad Haarlem, dat centrum van verkeer, van toerisme en van natuurschoon, en hij uitte zijne beste wenschen voor Haarlem's bloei. Ook deze woorden werden hartelijk toegejuicht.

De boottocht van IJmuiden naar de Noordzee.
Speciaal-opname.

De hoofdtafel bij het landelijk maal in den HertenKamp.
Links: de heer G. B. Crommelin, voorzitter van het Uitvoerend Komité der Feestkommissie. Speciaal-opname.

Aan mevrouw Boreel, die bij de plechtigheid tegenwoordig was, waren door den Bond prachtige bloemen aangeboden. Onder het gebruik van een glas eerewijn bleven bestuur en gastheeren nog eenige oogenblikken bijeen.

Daarop ging men naar De Vereeniging.

In de kleine zaal van dit societeitsgebouw werd, bij monde van den heer Lugard, het huldeblijk der leden aan het bestuur overhandigd: een groote som gelds tot uitgave van het bovengenoemde werk Mooi Nederland, en een zilveren lauwerkrans, vergezeld van eene oorkonde. (Van deze oorkonde konden wij in dit nummer geen foto meer opnemen, daar de plaatsruimte het niet toeliet. Wij zullen echter trachten ze nog in ons volgend nummer af te drukken.) En mr. F. Kokosky bood namens de Amsterdamsche vereeniging Het Koggeschip het bestuur een kunstvolle verguld zilveren plaket aan, als een bewijs van waardeering voor wat de A. N. W. B. ook ter bevordering van vreemdelingenverkeer heeft gedaan.

Nu naar de feestzaal; daar zat het reeds stampvol. Op het programma stond: Allegorische Hulde aan den A. N. W. B., op woorden van Jhr. L. van Nahuys en met muziek van Otto Ludw. Wernicke, uitgevoerd onder leiding van den komponist door de leden van het koor van Toonkunst, en met medewerking van de dames S. IJdo, F. Busquet en Emmy Wernicke. Toen de burgemeester en mevr. Boreel, de kommissaris der Koningin mr. G. van Tienhoven en de leden van de feestkommissie waren binnengetreden, nam de uitvoering een aanvang. Met hoornsignalen van tuftuf en motorfiets zette de ouverture in, die den vorm had van een defileermarsch op vroolijke motieven, die echt „huldigend" deden.

Dan zette de Genius van den Vooruitgang deklama-

De vertegenwoordigers van den Deutschen Radfahrerbund.
1. Herr Boeckling, voorzitter van den Deutschen Radfahrerbund. — 2. Gregers Nissen, hoofdkonsul van den Duitschen Bond.
Speciaal-opname.

torisch in: „Heil u, Toeristenbond van vijf-en-twintig jaren!" en bracht in welsprekende woorden hulde aan den Bond voor wat hij heeft gedaan. — De Bond antwoordde: .. „Vooruitgang! Heb mijn dank voor uwe schoone woorden!" en eindigde: „Mijn kracht, mijn energie, mijn leven, — zij blijven steeds gewijd aan u, excelsior! Koren van wielrijders en wielrijdsters, automobilisten en motorwielrijders, watertoeristen, tot zelfs de luchtvaart, kwamen hunne wenschen bij die der Vooruitgang voegen. Het eindigde met een beteekenisvolle apotheose.

Luide werden de uitvoerders toegejuicht, en schrijver en komponist werden met lauwerkransen gehuldigd voor hunne zinrijke en kunstvolle kompositie.

In de schitterend verlichte tuin van De Vereeniging, en bij bioskoop en dameskapel, werden de feestelijkheden dien avond voortgezet.

Een goede bekende uit vroeger dagen: Frans Netscher,
onze kollega van de Hollandsche Revue, die een tiental jaren „De Kampioen" redigeerde en den A N.W.B. ook als timekeeper en trainer — hij trainde o. m. Jaap Eden in diens gloriejaren — den Bond onschatbare diensten bewees.

Zaterdag werd het dagprogram geopend met een rijwieltocht naar Lisse; of wel, men kon naar de Beekslaan en Duin en Daal fietsen; en een derde bondstocht gaf aan; de Ruïne van Brederode, en Duin en Kruidberg. Naar welke richting men ook ging, — allen kwamen ten slotte samen in den Hertenkamp, waar een landelijke maaltijd was aangericht. Het was een vroolijk gezicht, al die welvoorziene tafels, terwijl muziek den maaltijd opluisterde.

Ook 's middags werd op verschillende plaatsen muziek gemaakt: in het Brongebouw, op de Markt, op het Lakenkoopersveld. Doch het hoofdnummer van den dag was de groote optocht!

In kleurigen stoet kreeg men een overzicht van het vervoerwezen door alle eeuwen heen, ingedeeld in vier afdeelingen, die geven: het verleden, het heden, Nederland, en eene hulde. Het verleden ging terug tot den tijd van Noach, de toekomst leerde ons kennen een vliegenden mensch, die zich, om uit te rusten, op een dak van een huis had neergelaten. En in de afdeeling Nederland waren de elf provinciën door voertuigen en door karakteristieke kleederdrachten vertegenwoordigd, zoodat deze afdeeling wel zeer belangwekkend was.

Duizenden en duizenden bewogen zich in Haarlem's straten.

De avond werd op Zandvoort doorgebracht. Zoo vol als het dáár was, zal het vóórdien wel nóóit zijn geweest. Het vuurwerk lokte dan ook tienduizenden naar het breede strand, dat, bij prachtig zomeravond-weer, baadde in een schittering van rood en blauw licht. In alle hôtels en koffiehuizen werd muziek gemaakt, bij het badhuis vormden zich dansende paren. Het was een heerlijk-mooien avond, in alle opzichten.

En heel laat in den nacht is het geworden, vóór de tram de laatste reizigers naar Haarlem terugvoerde.

De laatste dag der feesten opende met een grooten bondstocht naar IJmuiden, waaraan een boottocht op de Noordzee verbonden was. Na terugkomst werd picnic gehouden in de duinen, en hierna, per fiets of per boot, de terugweg naar Haarlem aanvaard. Daar wachtte ons de algemeene vergadering, in De Vereeniging, of wel het concert in het Brongebouw — en met slotnummer: het groote bondsdiner, waaraan met dit zilveren feest bizondere zorg was besteed. De versiering van zaal en tafels, bij voorbeeld, was uniek! Aan menig bestuurder werden gedurende het diner ovaties gebracht: aan Edo Bergsma, aan Jhr. Krayenhoff, aan Fockema enz. Er heerschte een prettige feeststemming!

Het vuurwerk aan het strand te Zandvoort. — Hulde aan den A. N. W. B.
Eigen speciaal-opname.

Het bestuur en de feestkommissie kan dan ook met voldoening op de feestdagen terugzien: zij zijn, zonder éénig voorbehoud, in èlk opzicht geslaagd. N. H. WOLF.

Twee mooie Zeereizen

door Joh. F. Wijsmuller, gezagvoerder ter Koopvaardij.

II. (Slot.)

Om twintig minuten voor drieën (mijn horloge had ik ouder gewoonte aan het schot van de hut gehangen en de lamp, met het oog op 't weer, laten branden) werd ik wakker.

Wat mij toen gebeurde hoop ik dat mij nimmer weer overkomen zal. Ik werd wakker met een kriebeling in mijn keel, hoestte even, voelde mijn mond met iets zoets vol worden en spuwde vervolgens een golf bloed op mijn rechterhand uit, zoodat deze geheel rood gekleurd was en het bloed met straaltjes langs mijn arm liep.

Ik zat recht overeind in mijn kooi, geloofde mijn eigen oogen niet. Ik, van wien iedereen zeide dat „zoo sterk" was, — een bloedspuwing! En te oordeelen naar de hoeveelheid, geen kleintje ook! Ik zat daar, wat je noemt, „paf".

Een van de handdoeken nam ik uit de poortruimte en veegde daarmede mijn arm, hand en mond af. Na de handdoek weer op zijn plaats te hebben gelegd, ben ik achterover gevallen en weer ingeslapen.

Ingeslapen... tot kwart voor vieren, toen de „hondenwacht" over was en ik dus met mijn wachtslui „de dagwacht" kreeg van 4 tot 8 uur.

Ik ben toen gemoedelijk mijn kooi uitgekomen en was op tijd aan dek om de wacht over te nemen. In een paar woorden vertelde ik het geval aan mijn stuurman, die het niet goed snapte, en mij eerst recht begreep, toen ik even hoestte, en een plekje bloed, zoo groot als een gulden, op mijn hand viel. Vier dagen daarna gaf ik nog bloed op. Wat kon dàt wezen?

's Morgens raadpleegde ik het doktersboek; daar stond een verhandeling in over maag en longbloedingen. Longbloedingen waren niet zoo gevaarlijk: aan maagbloedingen ging je gewoonlijk dood. Verder kon je er in lezen, dat je bij longbloedingen gedurende de eerste dagen weinig te eten moest hebben, bij maagbloedingen de eerste vier dagen niets, de volgende zes een beetje dunne soep, en vóór den veertienden dag mochten er in elk geval geen vaste spijzen verstrekt worden.

In beide gevallen moest bovendien voor volstrekte rust gezorgd en een ijsblaas op respectievelijk borst en maag gelegd worden. Dat zei het boek.

Toen ging ik de diagnose vaststellen.

Met mijn vuist klopte ik eens op mijn borst en toen dat geen pijn deed en ik er ook geen bloed méér om opgaf, stelde ik al heel gauw 't feit vast, dat het niet van de longen kwam. Maar dan kwam het waarschijnlijk van de maag; dat was gewoonlijk doodelijk en de eerste tien dagen kreeg je niets te eten. Dat zeide het boek ook. IJs was natuurlijk ver te zoeken.

Het ergste was, dat na den tweeden dag 't weer minder begon te worden en we na vier dagen uit te zijn, een storm van het N. W. opliepen, die klonk als een klok. En als je nu zoo goed als nacht en dag aan dek moet zijn, omdat je baantje 't meebrengt, en je zoo telkens even een hoeveelheid gewoon rood bloed in je hand spuwt, — als je dan in de maand November met een harden N. Westen en een hooge zee, met vliegende hagel en sneeuwbuien, met een scheepje van 22 meter lengte in de Golf van Biscaye zit, en het medicijnboek je zegt, dat je eigenlijk in de eerste tien dagen niets te eten moogt hebben, — je ook niet even naar een dokter kunt gaan, om dien te raadplegen, — je een reis voor de boeg hebt van minsten twee-en-een-halve maand, — dan, om 't met een zeemansterm aan te duiden, „wil je er wel uit".

Enfin, langzamerhand werd het bloeden minder; merkbaar nadeel had ik er niet van ondervonden en al spoedig was ik de geheele geschiedenis vergeten. Mijn sigaar en pijp rookte ik er gemoedelijk op los, en ten opzichte van eten en drinken nam ik me ook niet erg in acht.

In Holland teruggekomen, heb ik Prof. van Leeuwen gekonsulteerd, die, na mij onderzocht te hebben, bevond dat mijn body uitstekend in orde was en als reden voor de bloeding opgaf: „'t Springen van een aartje in mijn keel". Welnu, hij kon 't weten, daarom heb ik er verder maar niet meer over gedacht; maar nú even de vergelijking tusschen de behandeling en de verzorging van een dergelijk geval, wanneer het iemand aan den wal overkomt, of, zooals het onderhavige, op zee gebeurt.

In den N. W. storm, waarin wij twee volle dagen te kampen hadden met noodweer, verloren wij op een goeden morgen door een paar overkomende stortzeeën het grootste gedeelte van het keukengereedschap, zoodat het voor het verdere gedeelte van de reis behelpen werd. Tevens werd terzelfder tijd mijn groote Indische rieten stoel over boord geslagen.

Na nog eenigen tijd in het ruwe weer gezeten te hebben, liepen wij langzamerhand de passaat in en verliep de reis zonder noemenswaardige bijzonderheden.

Een heel aardig incident, dat mij met trots vervulde, deed zich echter voor op de hoogte van Kaap Frio, gelegen aan de Braziliaansche kust, op ongeveer 23° zuiderbreedte. Daar passeerden wij een Engelsche stoomboot, en daar ik gaarne gepraaid wilde worden, liet ik de Hollandsche vlag en het contra-sein van het internationale seinboek hijschen. De Engelschman zette ook zijn vlag op, en.... salueerde het eerst. Van praaien was echter geen sprake, want 't was een „tegenkomer" en een van die hardloopers, die in minder dan geen tijd voorbij en uit 't zicht zijn.

Deze reis was ik bestemd voor Puerto Militar, dat de grootste Argentijnsche marinehaven is, aan dezelfde rivier als Bahia Blanca, en op ongeveer 12 Eng. mijl van deze havenplaats gelegen.

Deze marinehaven bestaat uit een buiten- en binnenhaven. De buitenhaven is verkregen door in de rivier uitgebouwde zeebrekers, terwijl de binnenhaven gevormd wordt door een door hooge steenen kaden omringd basin.

In het binnenste gedeelte van deze marine-haven nu, kwam ik op den 14ⁿ Januari 1907, — 75 dagen uit zijnde van Plymouth, en na nog eerst de rivier van 28 Engelsche mijl opgezeild te zijn, — tot verbazing van de marine-autoriteiten, zonder een loods aan boord gehad te hebben, ten anker langs zij van een groot Argentijnsch oorlogschip, met onze groote Hollandsche zeskleedsvlag achterop in top.

Van toen af kreeg ik elken dag troepjes officieren aan boord met het verzoek het schip te mogen bekijken, en hoe meer zij zich er in konden denken welk eene reis wij achter ons hadden, des te grooter werd hun enthousiasme en werd ik door hen gefuifd en gefêteerd op een echt loyale wijze. Van den kommandant van een der oorlogsschepen kreeg ik een zeer welwillend schrijven, met de uitnoodiging om op zekeren morgen bij hem te komen lunchen; ik kon dan tevens hunne hydrogra-

phische instrumenten bezichtigen, — instrumenten, waar ik wel zeer zeker belang in zou stellen, enz. enz.

Na ons zeilscheepje weder geheel en al in een sleepboot te hebben gemetamorphoseerd, betaalde ik mijn equipage af, die allen op verschillende schepen weder overmonsterden.

Ik zelf kwam van die reis terug: als passagier met het Engelsche stoomschip „Azul", een der schepen van de maatschappij „Ferrol Carril Sud". Wij hadden met deze stoomboot 40 dagen thuisreis van Bahia Blanca naar Rotterdam.

's Kapiteins naam was D. D. Lacey. 't Was een aardige baas, met wien ik gezellige uurtjes op de centonige thuisreis had gesleten; maar toen ik op een keer beweerde, dat hij zijn naam, ten opzichte van de lange thuisreis, eer aan deed, kostte het hem ontzaglijk veel moeite, hiervan de aardigheid in te zien. „But good luck to you, captain Lacey, I hope, I'll see you again.

* * *

Toen de eerste reis zoo gunstig was afgeloopen, werd natuurlijk door de vrienden en bekenden met nog meer belangstelling naar de tweede uitgezien; en nadat ik een paar maanden aan den wal was geweest en op een goeden middag de club binnenkwam met het bericht: dat ik den volgenden morgen naar Schiedam moest, om bij het aanbrengen van de zeilkiel onder het schip tegenwoordig te zijn, bracht dit niet weinig ontroering teweeg, en waren er verschillende lui die met mij mede wenschten te gaan. Onder dezen bevond zich een goeie makker van ons, een zekere Herman van P., die administrateur van een koffieplantage in Ned. Oost-Indië en nu met verlof in Holland was.

Vijf-en-twintig jaar achtereen in Indië geweest zijnde, was hij eerst een beetje schuw in 't gezelschap, maar omdat hij zoo'n werkelijk „coeur d'or" was mochten wij hem allen even graag lijden. Hem besloot ik mede te nemen, en den volgenden morgen gingen wij samen naar Schiedam.

Op de „Werf Gusto" van de firma Smulders gekomen, bleek dat het schip naar Wilton's Slip verhaald was, waar het nu op de helling stond. Dáár zou ik maar naar toe gaan, om 't aanbrengen van de zeilkiel in oogenschouw te nemen.

Op het kantoor kwam de naam van het schip ter sprake en vertelde men mij, dat, daar de eigenaar, voor wien het schip gemaakt werd, geen naam had opgegeven, men het nu maar „Herman" had gedoopt, omdat dit de voornaam van den eigenaar was.

Buiten gekomen kon ik me niet weerhouden een grap met mijn metgezel te hebben.

— Zeg kerel, zei ik, ik zal je eens iets aardigs vertellen, waarvan ik hoop dat je je er door gevleid zult gevoelen, maar op den voorgrond zeg ik je, het kost je vanmiddag bij het diner „champagne".

— Wat is 't dan? was zijn vraag.

— Wel, Herman, in 't kort, zal ik je zeggen wat er gebeurd is. Ik vond 't zoo aardig van je, dat je vanmorgen met me bent meegegaan, dat, toen zooeven op het kantoor mij de keus werd gelaten het schip een naam te geven, ik beleefd verzocht het schip „Herman" te noemen. Er bestond absoluut geen bezwaar tegen, en direkt heeft men van de fabriek naar Wilton's werf getelefoneerd, om H e r m a n als naam op het schip te schilderen."

— Is het waarachtig waar, Jan?" zeide van P., mij zijn groote, gebruinde hand toestekende.

Een eenvoudig hoofdknikje en een krachtig gedrukte knuist waren het antwoord op zijn vraag.

— Nu, maar vent, daar dank ik je dan wèl voor, hoor, en de champagne zullen we vanmiddag hebben, dàt beloof ik je."

Van Schiedam namen we de „elektrische", en omdat 't in Delftshaven stortregende, besloten we in een café te lunchen, alvorens naar Wilton's werf te gaan.

Toen wij op Wilton's werf kwamen, stond met groote letters op het schip H e r m a n geschilderd, en moest ik nog eenige malen Van P.'s hand drukken als bewijs van zijn innige dankbaarheid, dat het schip „naar hem genoemd" was.

Maar op de reis naar Amsterdam werd het mij toch te machtig, — kreeg ik werkelijk berouw, dat ik hem dat vertelseltje op zijn mouw had gespeld, — kon ik niet langer de waarheid voor hem verbergen en ontvouwde ik hem, dat, hoewel 't mij innig speet die aardigheid met hem te hebben uitgehaald, 't nu toch niet langer doenlijk voor mij was, de waarheid voor hem te verbergen. En of hij mij vergeven wilde! . . . .

Nu, ik moet eerlijk bekennen, dat Van P. erg onder den indruk was, zóó zelfs, dat ik werkelijk spijt had de mop te hebben verzonnen. Geruimen tijd zat hij in zijn hoekje van de spoorweg-coupé weggedoken en deed geen mond open. Maar eindelijk scheen het, of hij het geval van den vroolijken kant ging beschouwen, tenminste hij lachte weer: er scheen een idee in hem opgekomen te zijn.

— Zeg Jan, meende hij, ik vind het werkelijk beroerd dat 't niet zoo is als je 't eerst vertelde; maar dat zou toch geen bezwaar behoeven te zijn om, als we vanmiddag in Polen komen, de andere lui er op dezelfde wijze tusschen te nemen als je mij eerst deed. Vertel jij het gemoedelijk zoo over als je het mij gedaan hebt, dan zorg ik tòch voor de „pagne".

Toen hebben we er beiden hartelijk om gelachen en beloofde ik hem dat ik mijn woordje zou doen.

En 's middags is 't er vroolijk naar toe gegaan. Met hoeveel flesschen de „Herman" gedoopt is geworden, weet ik niet meer; maar zeker is, dat, als een schip, na zulk een doopvond, voor zijn eerste reis naar zee gaat, 't altijd een gelukkige reis zal hebben.

Het leukste van de geschiedenis was, dat toen den volgenden dag er een andere vriend van ons in 't gezelschap was, juist binnengekomen van de een of andere reis, en wij te samen in „de Kroon" zaten te dineeren, ik dezen ook van het geval op de hoogte bracht. Maar ik was nog niet aan Wilton's werf gekomen, of Van P. zat reeds weder met de wijnkaart in zijn hand en ging 't er weer even lustig toe als den vorigen dag.

* * *

Eindelijk, na de „Herman" getuigd en alles voor het vertrek in gereedheid te hebben gebracht, vond dit plaats op den 13 Juli 1907.

De „Herman" was 20 meter lang en 73 registered ton bruto groot.

Waar volgens de Hollandsche wet een zeker percentage van de bruto grootte wordt afgetrokken voor kajuiten, machinekamer, steenkolenbunkers, provisiehokken enz., dient de eigenaardigheid vermeld te worden, dat, na aftrek van dit percentage, de „Herman" volgens de autenthieke autoriteiten, m i n u s 0,54 registered ton netto groot bleek te zijn.

Oorspronkelijk weder voor Bahia Blanca bestemd, werd de reisroute echter veranderd en was nu het einddoel van de reis Buenos-Aires geworden.

Eerst 's morgens wat oponthoud, omdat de kok niet present was. Nu, zonder kok kan men het eenvoudig niet stellen, en toen deze brave eindelijk tegen een uur of negen kwam aanzetten, bleek het, dat hij zijn goed niet bij zich had.

„Dat was onder weg", — wat aanleiding gaf tot een geduchten uitbrander aan kok's adres. Maar eindelijk kwam ook dit zaakje aan en was er toen geen beletsel meer de trossen los te laten gooien en te vertrekken.

't Was mooi weer, eigenlijk te mooi voor een zeilschip, want er was bijna geen wind, en wat er nog was kon als „tegenwind" gequalificeerd worden. Maar ik wilde toch naar buiten toe, het oude spreekwoord getrouw „buiten wordt de visch gevangen".

En zoo werden we den Waterweg uitgesleept en liet ik zoetjes aan de zeilen bijzetten.

Om één uur 's middags ongeveer, stonden we op $2^1/_2$ mijl afstand van het Maas-vuurschip en praaide ik de sleepboot, om los te gooien.

Nadat de sleeptros was losgegooid en ingehaald kwam de sleepboot langszijde, om de loods en de andere gasten over te nemen, en nadat dit gedaan was, een laatste handdruk aan allen, — stoomde de sleepboot onder een „hoerahtje" nog eenmaal rond de „Herman" en zette toen koers naar den ingang van den Nieuwen Waterweg.

Bij mij aan boord op de reddingboot staande, die onderste boven op het achterschip gelegd was, wuifde ik mijne vrienden, die aan boord van de sleepboot waren, een laatst vaarwel toe en hoe verder de sleepboot met de makkers zich verwijderde des te meer begreep je, dat je nu voorloopig alle genoegens van den wal terzijde had gezet en je het de eerste maanden met gezichten op lucht en water tevreden had te stellen. Er lag iets weemoedigs in, de eene sleepboot die de andere naar buiten had gesleept, naar binnen stoomende, naar huis toe gaande, de andere met haar ééne stelletje zeilen in top, dobberende met een flauwen tegenwind op de Noordzee en een reis van een 7000 Engelsche mijl voor de boeg.

's Middags van dienzelfden dag was het doodstil geworden en liet ik in 12 vadem water het anker vallen, om „tij te stoppen".

Tij-stoppen wil zeggen: met windstilte ten anker gaan met de zeilen in top geheschen, om zoolang te wachten, tot de tegenstroom „af" is, kentert, en je dan met een goeden stroom eenigszins in de goede richting zal drijven.

Den volgenden middag eerst kwam er een flauwe N. O. koelte door en met dezen wind sukkelden we naar het Engelsche Kanaal toe.

Even als de vorige reis had ik ook dezen keer een hond en een kat aan boord.

De hond scheen ervan op de hoogte geweest te zijn, dat zij een lange reis voor de boeg had, zoodat zij in Schiedam formeel had uitgeklaard, want nadat wij 7 weken op zee waren, wierp 't beest 5 jongen en werd ons koppenaantal dus van 9 tot 14 stuks uitgebreid.

Toby en Tom, onder welke namen hond en kat aan boord bekend stonden, waren eerst de beste vrienden geweest, doch na de uitbreiding van Toby's familie was daar een kentering in gekomen, konden ze elkander niet meer luchten of zien. Toen de jonge hondjes 't hok uit konden kruipen, wat ze na een dag of veertien reeds deden, kregen we aardige toonceltjes te aanschouwen, want van zoo'n oogenblik wist Tom heel gauw gebruik te maken door zich heerlijk in het hondenhok op te schieten. Allengs kwamen de kleine hondjes terug, nestelden zich tegen Tom aan en als alle hens dan weder in 't hok waren stond Toby er somtijds vóór en dorst er niet in te komen. Daar kon je een uur naar zitten kijken en somtijds om de koddige situatiën hartelijk lachen; en daar heeft men op zulk een reis wel eens behoefte aan.

Over 't geheel genomen liep deze reis goed af, zonder averij van welken aard ook, echter verloor een mijner matrozen, die dezen keer allen uit Hollanders bestonden, — één Surinamer was er bij, — bij het overboord zetten van het anker een halve pink, voor mij als waarnemend geneesheer een „interessant geval". Toen hij in Buenos-Aires van boord ging, was hij echter geheel genezen.

Na 74 dagen uit te zijn, kwamen wij op 25 September des avonds 10 uur op een mijl afstands van den haven van Buenos-Aires ten anker. Den volgenden morgen nam ik een sleepboot aan, die ons naar binnen sleepte.

Juist in den ingang van de „Boca", de oudste haven van B. A., lag de „Azul" kolen te lossen. Een der matrozen, een Griek, sprong op en stond in minder dan geen tijd met armen en beenen in de lucht te zwaaien, rende toen naar de midscheeps, maakte vervolgens de stuurlieden en machinisten op de „Herman" opmerkzaam en dezen lieten zich niet onbetuigd, verwelkomden de „Herman" met „three cheers for the Dutch captain."

Even later kwamen zij natuurlijk aan boord en vertelden ze mij dat de Griek hen verzekerd had, dat dat niemand anders dan de Hollandsche kapitein geweest kon zijn, die met hen voor twee reizen de thuisreis gemaakt had. Aardige herinnering.

Na ook dit scheepje weer in een sleepboot veranderd te hebben, leverde ik het af aan de eigenaars, betaalde de equipage af en kwam zelf, als passagier met het s.s. „Ruapehu" van de „New Zealand Shipping Company" via Londen naar Holland terug.

In het hotel waar ik gewoonlijk eenige dagen logeerde, na binnenkomst van een reis, waren twee dames, die mij de lieve attentie bewezen, naar aanleiding van mijn voorspoedige reis, een groote bloemenmand in den vorm van de „Herman" met masten, boomen, gaffels en zeilen, en alles van de mooiste Fransche winterbloemen aan te bieden en tevens werd er een hartelijke dronk gedronken van het edele vocht, waar Herman van P. bij den aanvang der reis zulk een goed voorbeeld mee gegeven had, zoodat deze reis werkelijk een aaneenschakeling van aangename herinneringen voor mij geworden is.

Dat die twee dames lang en gelukkig mogen voortleven!

Baarn, Juni 1908.

Pretentie.

De aanmatiging is de grootste vijand der schoonheid, der gunst, van 't verstand, van de goedheid zelfs.

De schoonheid, behalve de gevallen der uitzondering, is gewoonlijk een conventioneel iets, waarvan de bekoorlijkheid de oorsprong, het begin is. Enkele schepselen Gods zijn begaafd met eene dier plastische volmaaktheden, die de regels der hooge kunst tot eisch stellen. Wel zijn ze zeldzaam, en let eens op, als men gedwongen is, ze te bewonderen, dan zijn zij het niet die het grootste enthousiasme afdwingen.

Schoon of bekoorlijk, eenvoud zij uw tooisel, uw sieraad! Wees u zelf! Neem nooit den schijn aan van er aan te twijfelen, wat ge zijt. Laat aan anderen de moeite en de zorg het te zien of te gissen.

* * *

Ongelukkigerwijze is de afgunst de meest domineerende zonde van 't menschelijk geslacht. Altijd is men geneigd om 't meerdere, 't voorrecht bij anderen te betwisten, en al drage men ook den schijn van zulks te verwerpen, de schoonheid benijdt men wellicht het meest.

Zij toch is de oorzaak van schittersucces. Zij is het paspoort, waarmede men overal binnenkomt. Een mooi voorkomen pleit vaak beter dan de grootste redenaar, en wint bijna altijd het geding.

Deze schoonheid, die inneemt, die vervoert, verliest hare uitwerking, hare macht, als ze louter aanstellerij, geveinsd is. Men zij op zijne hoede, zoodra ze den schijn aanneemt, eene bewondering op te dringen, die men haar op de knieën zoude aangeboden hebben, wanneer zij zelf niet als eene koningin was gaan poseeren. De gunst stelt tot allereerste voorwaarde: natuurlijkheid, en sluit alle gemaaktheid uit. Een gesteven kleed vormt naderhand leelijke plooien. Evenmin zal de pretentie, de aanmatiging 't ooit tot bekoorlijkheid brengen, wijl de eerste de laatste niet begrijpt.

Het zal onnoodig zijn er aan te herinneren, wat het verstand, het vernuft, het oordeel verliest, zoodra het gezocht is of gedwongen. In plaats te genieten het vernuft van anderen, schept de verwaande, de ingebeelde behagen in eigen gedoe, en legt eene souvereine minachting aan den dag voor alles en allen, die niet van hem houden, of hem aardig vinden. Hij verdraagt met ongeduld het succes van zijn evenmensch, en gevoelt men zich door diens roem aangetrokken, wil men bij hem zijn, naast hem staan, vervoerd door den roep die van hem uitgaat, dan trekt de pretentieuze zich ontgoocheld terug.

De ingebeelde geest vermoeit; hij zou noch werkelijk vroolijk, noch droevig gestemd kunnen zijn; hij vertoont niets dan een grijnzend masker.

Zeer zelden stemt hij tot sympathie. Hij vervalt schier altijd in emphase, verliest daardoor zijn laatste greintje innemendheid en wordt ten slotte eene kwelling voor zich zelf, evengoed als voor zijn medemensch.

* * *

Mogelijk ga ik u hier eene absurditeit zeggen, maar waarheid is 't.

Er zijn twee manieren om eene taal te spreken: die der school en die der wereld.

De taal der school is als die uit den schouwburg. Zij is de taal der redevoeringen, der pleidooien, en eischt opgesmuktheid en ernst. Het is de taal in strikt gestrengen vorm, volgens de regels der grammatica. Zoudt ge die taal in gezelschap, als conversatie, gelieven te spreken, ge zoudt u hoogstbelachelijk maken. — Spreek eens in 't gewone, dagelijksche leven in verzen, maak eens uitgangsverbindingen, of bedien u herhaaldelijk onder verhaaltoon van de aanvoegende wijs (subjonctif), men zal u voor pedant en schoolmeesterig houden.

Ik heb eene jonge, bekoorlijke vrouw gekend, geestig, minzaam, aanvallig, eenvoudig zelfs in haar optreden. Zij zoude in alle opzichten elkeen ingenomen hebben, ware het niet, dat zij zoo verbazend veel aanstellerij toonde om mooi te spreken. „Hij zocht mij te‿ontstelen van de‿allerkostbaarste‿oorbellen", zeide ze eens, en alle aanwezigen keken mekaâr aan.

Al moge dit nu ook regel zijn, wie gehoorzaamt er aan? Niemand behalve zij, die willen gehoord worden. Daartoe komen ze op die manier dan ook gemakkelijk, maar de bespotting blijft niet uit.

Het talent en de wetenschap hebben dezelfde behoefte aan bescheidenheid en eenvoud als al onze andere voorrechten. Zij, die waarlijk buitengewoon begaafd zijn, zullen nooit aanmatigend te werk gaan. Zij bekennen nog hunne „Wenigkeit" tegenover de groote meesterwerken der natuur. Slechts de arme en leege van geest is pochzuchtig en pretentieus.

Eene der meest betreurenswaardige aanmatigingen ter oorzake harer gevolgen, ter oorzake harer décepties, welke zij medebrengt, is die der goedheid.

Mogelijk is zij wel 't meest algemeen, wijl zij zich bij alles en allen aanpast en zich 't gemakkelijkst eigen maakt. Het is niet noodzakelijk jong en schoon te zijn, vernuft te hebben, om goed te schijnen. Iedereen kan er gemakkelijk toe komen: daartoe is slechts noodig, moed hebben of zich in te beelden dat men ze heeft.

Deze laatste dwaling is sterk epidemisch. Weinig menschen bekennen, zelfs tegenover hun eigen geweten, dat zij geen moed bezitten. Het valt pijnlijk deze waarheid te moeten openbaren.

* * *

Eenvoudig is 't, de ware goedheid van de geveinsde te onderscheiden; de eerste bewijst zich van zelf, de laatste niet. Als ge iemand hoort zeggen: „Ik ben erg goed", of „ik heb toch zoo'n goed hart", is dat hetzelfde, als wanneer de parvenu onophoudelijk van zijne edelmoedigheid den mond vol heeft. De eene zoowel als de andere weet en gevoelt, dat, wanneer hij zelf niet zijne kwaliteiten aan den klepel hangt, hij ongemerkt, ongezien in de maatschappij zal passeeren. Beiden hebben de overtuiging hunner onvolmaaktheid. Zij zijn als de lafhartige, die lawaai schept om zich moed in te spreken of zich zelf gerust te stellen.

Geloof dus nooit aan uiterlijk vertoon of kenteekenen. Zij bedriegen u. Toon u zooals gij zijt, en tracht zooveel in uwe macht is, bescheiden te zijn in werken en daden, woorden en gesprekken.

De bescheidenheid staat iedereen goed, den geleerde als den onkundige, den nederigen mensch als hem die staat op de hoogste sport van den maatschappelijken ladder, maar vóór alles past zij de vrouw.

Indien de deugd der bescheidenheid is geprent in de ziel der vrouw, zal deze zich afspiegelen in haren blik, op de spiertrekken van heur aangezicht. Zij zal aan al hare manieren een beminnelijken eenvoud schenken, zij zal haar in alle levensphasen ingeven den goeden, fijnen smaak, die zoo kenmerkend teekent de welopgevoede vrouw, en haar onderscheidt. Zij zal de jeugd bekoorlijkheid en siersel verschaffen. Zij zal voor 't individu in 't algemeen voor de toekomst worden: de grondslag van alle geluk.

R.

G. Kr.

Vader's terugkeer.

Naar het schilderij van Jozef Israëls uit de verzameling van de firma Frans Buffa & Zoon, Amsterdam.

Cliché Helios.

Een en ander over Perzië, naar aanleiding van de politieke krisis.

III (Slot.)

Bij het vervolg der foto's van volksstammen die het groote Perzische rijk bewonen, geven wij heden de prachtige foto welke wij aankondigden in ons vorig opstel: die van Teheran, waarop men den aarden wal kan zien door welken alle groote steden in Perzië omgeven zijn, — een aarden wal met torens en grachten, die de steden tegen de aanvallen van vijandelijke legers moesten bestand maken. Van de overige foto's zijn vooral belangwekkend die waarop men eene Chaldeeuwsche en eene Armenische familie ziet afgebeeld. Fraai is de foto van het heilige theater en wij twijfelen niet of ook de andere illustraties — zeldzaam als foto's van Perzië zijn — zullen bij den lezer belangstelling wekken.

Eene Kaukasische.

Thans vervolgen wij ons opstel over de zeden en gewoonten der Perzen en de verdere beschrijving van wat ons voorkwam belangwekkend te zijn.

De vorige week verlieten wij eene Perzische familie terwijl zij aan het middagmaal zat. De heeren zaten met de knieën gebogen, op de hielen gedoken, op een stuk vilt. Het tafellaken lag op het vloerkleed en vóór elk der dischgenooten lag een groote snede brood, die tevens als bord dienst deed. De spijzen werden op koperen schotels binnengedragen en juist zou men aan den sorbet beginnen, een soort vruchtengelei met ijswater, die in porseleinen koppen werd rondgediend en die met kunstig besneden houten lepels werd gebruikt.

't Is wel eigenaardig zoo'n Perzische familie te zien middagmalen: men tast toe met de vingers en eet en drinkt naar welgevallen, zonder daarbij een woord te spreken. Na den maaltijd worden de waterpijpen gebracht en het gesprek neemt een aanvang.

Ook bij een bezoek worden de vormen zeer in acht genomen. Dat is trouwens oostersch. De binnenkomende groet, terwijl hij de rechterhand op het linker gedeelte van de borst legt en het hoofd buigt.

Eene Chaldeeuwsche familie.

Volgens de gewone tijdrekening begint de dag met den ondergang der zon. Als Mohamedanen rekenen de Perzen bij maanjaren. Maar als een overblijfsel uit vroegeren tijd, toen men er het zonnejaar had,

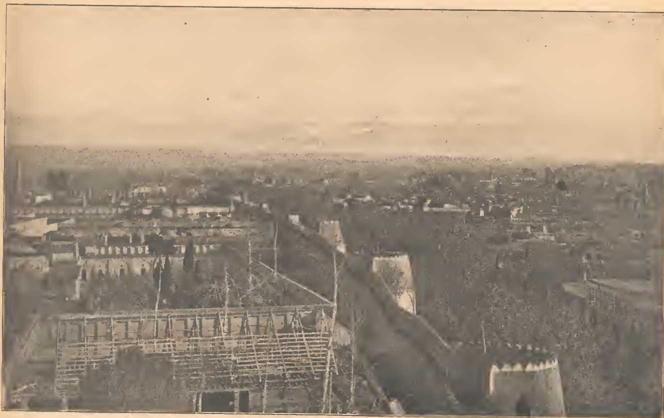
Eene Armenische.

wordt de tijd der voorjaarsnachtevening als een soort van nieuwjaarsdag (naoeroez) gedurende eenige dagen feestelijk gevierd. Een algemeene bededag is de herinneringsdag aan den dood van den iman Hassan, den kleinzoon van Mohamed. Andere rouwfeesten zijn het Moharrem (de eerste tien dagen der eerstvolgende maand), namelijk naar aanleiding van èn ter gedachtenis van den moord op Hassan en Hosein, zonen van Ali; en de 19de dag Ramadan, ter gedachtenis van het vermoorden van Ali zelven.

Tot de bronnen van bestaan behoort er in de eerste plaats de landbouw, hoewel nog vele mild besproeide gronden aan rivieren, beken en kanalen (kenat) braak liggen wegens gebrek aan handen. Het ongerijmde bevel der regeering, omstreeks

het jaar 1860 gegeven, om al den bouwgrond te bezaaien met slaapbollen, was oorzaak dat een vreeselijke hongersnood intrad (1871—72), waardoor meer dan anderhalf millioen menschen om het leven kwamen, doch waardoor jaarlijks in Perzië ongeveer 150.000 K.G. opium werd verkregen, die aan den Sjach, aan de ambtenaren en aan de kooplieden, ook nu nog, groote winsten opleveren. Op het oogenblik heeft men in Perzië ongeveer 13 % bouwland, 12 % wei- en hooiland, 5 % bosch en 70 % woeste gronden. Een welvarenden boerenstand zoekt men er te vergeefs. Alleen de eenvoudigheid der levenswijze en de goedkoopheid der levensmiddelen stellen den landman in staat om in zijn onderhoud te voorzien.

ontbreken van kapitaal en arbeidskracht, in de afwezigheid van bevaarbare rivieren en goede zeehavens, in de geringe aanmoediging der nijverheid, in het verkeerde besteden der inkomsten van den staat, in de hooge binnenlandsche rechten en in de moeilijkheid van het vervoer langs zeer slechte wegen. De handel is er het meest in handen van Armeniërs en oorspronkelijke Perzen. Sinds het verdrag van Toerkmantsjai, den 22sten Februari 1828 ter gelegenheid van den vrede tusschen Rusland en Perzië gesloten, is er tusschen beide landen een handelsverdrag tot stand gekomen dat het eerste was van een reeks verdragen van dien aard die Perzië sloot met andere landen. Eerst had de uitvoer van de verschillende produkten plaats over Astrakan

Gezicht op de stad Teheran.
Op deze foto ziet men uitmuntend de steenen wallen waarvan Teheran en de meeste andere Perzische steden omgeven zijn.

Uit het gebergte verkrijgt men op de eenvoudigste wijze eenig ijzer, lood en koper. Tot de meest gezochte voortbrengselen der nijverheid mag men rekenen: koperen gereedschappen uit Kazan, gouddraadwerk uit Sendsjan, en gedamesceerde wapens uit Khorassan, Sjiraz en Ispahan, alsmede geciseleerde bronzen vazen en bekers. Vele van deze voorwerpen worden tegenwoordig naar Europa geëxporteerd met Londen tot einddoel, waarvandaan de voorwerpen dan verder over het kontinent worden verzonden. Met de Perzische markt staat Nederland, voor zoover wij weten, niet in dadelijk kontakt. Bekend zijn voorts de Perzische sjaals, de Perzische tapijten en fraai houtsnijwerk. Ook zijden stof, fijn glaswerk, leder en geitenhaar worden veel naar Europa verscheept.

Handel is er in Perzië weinig; de laatste jaren evenwel neemt hij toe, dank zij vooral Engelschen en Russischen invloed. Doch een twintigtal jaren geleden had hij zoo goed als geen beteekenis. De oorzaken daarvan waren — en zijn voor een deel nog gelegen in — de gebrekkigheid van het binnenlandsch bestuur, in het gemis van veiligheid van personen en goederen, in het

en Tiflis. Maar sedert de uitbreiding der stoomvaart op de Zwarte Zee geschiedt het door middel van groote karavanen, welke van Tebriz over Erzeroen naar Trebizonde gaan, welke laatste stad langen tijd als de stapelplaats der Perzische handelswaren kan worden beschouwd. Sinds evenwel Russische Spoorwegen verschillende centra met de Zwarte Zee verbinden, is Trebizonde door Poti vervangen.

De regeering van Perzië berust in de handen van den Sjah-in-Sjah. Deze titel beduidt: Koning der Koningen. De Sjah was tot voor korten tijd een despoot met onbegrensde macht; echter, men weet dat Perzië sedert korten tijd een grondwet heeft en eene volksvertegenwoordiging, welke laatste juist de oorzaak is geweest van den huidigen politieken toestand.

Die volksvertegenwoordiging is naar huis gezonden, het paleis is plat geschoten, — het verloop der gebeurtenissen kent men....

's Konings banier is de zon. Hij wordt gehuldigd als de verhevene, groote monarch, de keizer van alle staten van Perzië. Te voren werd hij ter zijde gestaan door

den Sadrazam, met het bestuur der buitenlandsche zaken, en door den emir of daoeleh, die met het beheer der geldmiddelen was belast. In 1858 echter is door den grootvader van den huidigen sjah de betrekking van eerstgenoemde afgeschaft en een staatsministerie met departementen ingesteld. Ook een raad van state, waartoe de ministers en de prinsen behoorden, bestaat niet meer sedert 1875.

In elk aanzienlijk gewest heeft men een goeverneur (hakim), die meestal tot de leden van het vorstelijk huis behoort; in elke groote stad een soort kommissaris van policie met den titel van kelantar, en een soort marktmeester, die darogha wordt genoemd. In elk dorp, elke groote wijk, heeft men een overste met den titel van kedsjoeda. Die ambtenaren zorgen evenwel zeer weinig voor het algemeen welzijn, maar beoogen alleen eigen voordeel; en daar zij veel moeten opbrengen aan den vorst, zoeken zij dit door afpersingen van het volk dubbel aan te vullen.

Een familie Armeniërs.

Kampbewoners nabij Sjiraz.

De Sjah heeft voorts een aanzienlijken hofstoet, die niets te maken heeft met het bestuur des lands, maar die toch — als in alle oostersche landen — grooten invloed heeft op de daden van den vorst.

De rechtspleging berust in Perzië, zooals bij alle mohamedanen, op den koran. Aan haar hoofd bevindt zich in elk gewest een sjeich-oel-islam als „hakim-i-sjera" of rechter der geschreven wet, waarnaast het gewoonterecht wordt gesteld, hetwelk veelal tot zeer willekeurige vonnissen aanleiding geeft. De meeste hakims beslissen over dood en leven. Andere kunnen alleen met stokslagen, verminking of gevangenis straffen. De sjeich-oel-islam heeft een aantal kadi's als allèèn-rechtsprekende rechters onder zich. Omkooperij behoort er, evenals in Turkije, tot de gewoonten van het land.

De inkomsten van den Sjah vloeien voort uit de grondbelasting (mal-i-diwan) en uit de uit- en invoerrechten. De eerste wordt gedeeltelijk in geld, gedeeltelijk in voortbrengselen betaald, en de kedsjoeda moet zorgen voor de inning. Wie grond in eigendom heeft, moet niet alleen voor het bebouwde, maar ook voor het braak liggende gedeelte belasting betalen. En wie dit verzuimt, verliest z'n eigendom!

Daarenboven heeft men er eene buitengewone belasting (sadir awariz), die tot uitrusting van een leger of tot andere zaken moet dienen en aan de ambtenaren gelegenheid geeft tot nieuwe afpersingen.

Bedelaarsters voor een openbaar gebouw te Teheran.

Het leger is gedeeltelijk door Europeesche officieren georganiseerd en bestaat uit voetvolk (serbaz), ruiterij (savareh) en artillerie (toptsji). Er is ook een ongeregelde ruiterij van een vijf- à zesduizend man, die van uitmuntende paarden zijn voorzien. De artillerie is het geringst in aantal.

De diensttijd duurt twaalf jaar. Er is loting en plaatsvervanging.

Amphitheater te Teheran, waar heilige voorstellingen worden gegeven.

De Perzen behooren tot den stam der Ariërs of der Indogermanen en bewoonden van ouds het zuidwestelijke gedeelte van het hoogland van Iran, het fraaie en vruchtbare landschap Persis. Zij leidden als landbouwers en herders, jagers en krijgslieden een eenvoudig leven en waren verdeeld in tien stammen, van welke die der Pasargaden de voornaamste was. Zij huldigden, gelijk de overige Ariërs, den god des lichts, als tegenstander van den god der duisternis. Zij aanbaden de zon onder den naam van Mithra, en het vuur was hun heilig. In de 19de eeuw vóór Christus werden zij door Salmanasser II aangevallen en gedwongen belasting te betalen, en sindsdien bleven zij aan de Assyriërs onderworpen tot na den val van het Assyrische rijk.

Uit onzen schooltijd herinnert men zich de namen van Herodotus, Cyrus, Astyages, Croesus, Harpagus, Cambyses enz. — koningen en veldoversten die een groote rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van het oude Perzische rijk, doch wier lotgevallen ons voor het oogenblik koud laten, waar wij een schets geven van land en volk. Doch waar wij ook de ontwikkeling van het rijk trachten te schetsen, dienen wij ook het een en ander mede te deelen omtrent de belangrijke historie van dit reeds in overoude tijden bestaande land van beschaving.

Kerkhof in den omtrek van de Perzische hoofdstad.

Beroemd is Darius' tocht tegen de Scythen (513), een vruchtelooze tocht, waardoor hij in een oorlog met Griekenland werd gewikkeld. Hij veroverde Thracië, dempte den opstand der Joniërs in Klein-Azië, doch zijn veldheeren dolven bij Marathon het onderspit tegen de Atheners (490). Zijn zoon Xerxes, die in 845 aan de regeering was gekomen, verloor alles wat zijn vader op de Grieken had veroverd, ook Klein-Azië, en van dien tijd dagteekent de achteruitgang en ten slotte de ondergang van de Perzische heerschappij. De koningen gaven zich over aan weelde en verwijfdheid, het volk volgde hun voorbeeld... en Xerxes werd in 465 vermoord.

Nadien kreeg men een reeks van vorsten die elkaar opvolgden, en die nagenoeg alle op hun beurt werden vermoord. Dit ging zoo voort, langer dan een eeuw, tot eindelijk Alexander de Groote in 334 de Perzen versloeg en hun groote rijk ten slotte in 330 voor goed een einde nam.

Doch ook de nieuwe staat zou slechts kort bestaan: in het jaar 105 v. C. deed Antiochius Epiphanus zijn vergeefschen tocht tegen Rome, en het gevolg hiervan was, dat Medië en Perzië opgenomen werden in het groote rijk der Parthen. Maar dezen werden door de eigenlijke Perzen niet als huns gelijken erkend, vandaar dat in 226 na Chr. Ardesjir (Alexander I) het nieuw-Perzische rijk der Sassaniden stichtte.

Een lange reeks van oorlogen, plunderingen, opstanden e. d. kwam de stichting van den nieuwen staat opvolgen. Lat duurde zoo eenige eeuwen achtereen. Alle oude historiebladen zijn, om zoo te zeggen, met bloed overdekt; maar dit schijnt in die dagen

iets heel gewoons te zijn geweest. Onder meer werden de Christenen, die zich inmiddels ook daar hadden gevestigd, schandelijk vervolgd en geteisterd. Zelfs werd Jeruzalem, de heilige stad verwoest (614, door Phocas), en de Perzische legers doodden hen waar zij ze vonden, tot in Konstantinopel toe, de hoofdstad van Turkije. Meer en meer raakte Perzië in verval, tot 639 ongeveer, toen een tijdperk van volkomen regeeringloosheid intrad, doordien de zevenjarige Artaxerxes III op den troon was geheven en — reeds na vijf maanden werd vermoord.

Het bestuur der khalifen begunstigde de pogingen der stadhouders om tot eigen bestuur te komen, doch hier en daar leidde de herinnering aan vroegere grootheid tot volksbewegingen. De macht der Mongolen deed zich meer en meer gevoelen, en de pogingen tot het herstichten van een Perzisch koninkrijk leden schipbreuk. In 1387 werd te Ispahan een vreeselijk bloedbad aangericht: 70.000 menschenhoofden werd tot een piramide opgestapeld! Perzië werd een deel van het groote nieuwe Aziatische rijk van den veldoverste Timoer, waarbij de grondslag werd gelegd voor de heerschappij der mogolsultans (1393—1505). Echter in 1499 kwam reeds de dynastie der Safi's aan het bewind, die tot 1794 bleef.

Aga Mohammed Khan, uit den stam der Kadsjaren van Masenderan, stichtte in 1794 het thans nog regeerend vorstenhuis.

W.

Huib Luns.

Huib Luns is de nieuw benoemde hoofdleeraar van afdeeling D aan de Rotterdamsche Akademie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen. Zijn bemoeiïngen met sierkunst in het algemeen en met dekoratieve schilderkust in het bijzonder (men kent verschillende schoorsteenstukken en o. a. ook een plafond van buitengewone verhouding) waren oorzaak dat het bestuur der Rotterdamsche Akademie bij het vervullen van de vakature Le Comte in diens plaats den schilder Huib Luns aanbood.

Zijn geboorte te Parijs, waar zijn ouders toen gevestigd waren, doet aan zijn Nederlandderschap geen afbreuk, want zijn vader en moeder waren beiden Hollanders en hun zoon kreeg zijn geheele opvoeding in Amsterdam. Eerst bezocht hij daar de H. B. S. met 5-jarigen cursus en daarna de rijksnormaalschool voor teekenonderwijs, om er na drie jaar het einddiploma te behalen en met groote distinctie de akte M. O. handteekenen te verwerven. Vervolgens werden aan de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten de professoren Allebé en Van der Waay zijn leeraren, ten slotte vestigde Luns zich te Brussel.

Zelfportret van den schilder.

In 1900 en de twee daaropvolgende jaren was de jonge schilder pensionnaire van H. M. de Koningin en weldra werd hij te Brussel gekozen tot lid van den oudsten en meest bekenden kunstkring „Pour l'Art", waar hij geregeld zijn portretten en groote dekoratieve werken tentoonstelt. Maar zijn vaderland vergat hij niet. In „Arti", in „Sint Lucas", vindt men altijd werk van hem. Een portret van den beeldhouwer Van der Stappen bezorgde hem in 1903 den prijs van het fonds Willink van Kollen en op de vierjaarlijksche tentoonstelling kwam hij met groote dekoratieve stukken voor den dag. Men herinnert zich zeker schilderijen als „Een Rheingold-apotheose" en vooral zijn laatste werk „'n Oordeel van Paris", dat verleden jaar zoozeer de aandacht trok. Weldra zal het Paris-Oordeel, daartoe aangekocht, het traplokaal in de villa van een Amsterdamschen kunstminnaar sieren, waar de Hollandsche zon dan maar haar best moet doen de warme zuidelijke kleuren naar waarde te belichten. Want het werk van Huib Luns eischt licht, omdat zijn palet schittert van warme kleuren, en het Hollandsche grijs van Hollandsche luchten en Hollandsche watervlakken in zijn werk niet is te vinden. Men is niet voor niets in La Ville Lumière geboren!

M. K.

Een Oordeel van Paris.

Dekoratieve wandschildering van Huib Luns.

Het Internationaal Handel- en Scheepvaartfeest te Rotterdam.

II.

De heeren uit Duitschland, Oostenrijk, Zwitserland, Italië, Frankrijk, Spanje, België, Engeland, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Amerika... zijn weer naar hunne haardsteden teruggekeerd (of naar Scheveningen), en de havenfeesten te Rotterdam behooren weer tot het verledene. Wat blijven zal is de enorme drukte dien de geweldige Maas op de vreemdelingen heeft gemaakt, — de rivier met haar honderden schepen, zeereuzen, buitenlandsche kolossen, die echter alle door de enorme „Rotterdam" van de Holland-Amerika-lijn werden overtroffen.

Dàt is de groote impressie geweest: het nieuwe schip der Holland-Amerikaansche lijn, het vierde in de rij der schepen van de wereldhandelsvloot.

Maar wat óók blijven zal bij Rotterdam's gasten zijn de overladen feestmaaltijden waaraan men hen heeft laten aanzitten.

Er is geweldig gegeten en gedronken!

Het begon al den eersten avond den besten, toen de gemeente Rotterdam hun een maaltijd aanbood: een soort van reklame-diner voor de haven, om de gasten in een prettige stemming te brengen. Er werd getoost, o. a. door minister Heemskerk, burgemeester Zimmerman en andere autoriteiten, en er heerschte een prettige stemming.

Toen, den volgenden avond, een dergelijke maaltijd, nog meer overladen diner dan den vorigen dag. Doch als ik zeg dat de Holland-Amerika-lijn als gastvrouw fungeerde, dan zeg ik genoeg om zelfs den reinsten smulpaap aan het watertanden te brengen.

Eindelijk, den derden dag, afscheidsmaal den handels- en fabrieksdirecteuren aangeboden op Zondag 21 Juli j.l., in de groote zaal van het Kurhaus, dat natuurlijk dien dag niet voor het publiek toegankelijk was. De zaal zag er keurig uit, was toepasselijk en rijk gedrapeerd en met bloemen getooid — zooals men dat bij zulke feesten van de Maatschappij Zeebad Scheveningen gewoon is.

Het reklame-diner der gemeente Rotterdam den vreemden gasten aangeboden in de Doele.
Kunstlicht-opname van J. H. W.

Dat aan alle drie de maaltijden hartelijk getoost is — op onze Koningin, op de Kamer van Koophandel, op Rotterdam, op den burgemeester enz., spreekt vanzelf. Er heerschte een echt prettige stemming, zoodat wij met zekerheid mogen verwachten dat het bezoek der vreemdelingen aan Rotterdam aan stad en lande ten goede zal komen. Dat is dan ook het doel geweest, en dat hopen alle betrokken partijen van harte.

Onze drie nieuwe prijsvragen

Drie prijsvragen zijn het waarmede **„HET LEVEN"** het tweede halfjaar van zijn derden jaargang opent, met **voor elk** een eersten prijs van

VIJFTIG GULDEN,

of een kunstvoorwerp van gelijke waarde, naar keuze der bekroonden.

A. Onze Novellen-wedstrijd.

Wij vragen een oorspronkelijke novelle ter grootte van ongeveer 8 pagina's druks in ons blad. — Het papier dient aan één zijde beschreven, het schrift duidelijk te zijn.

B. Onze Wedstrijd voor Amateur-fotografie.

Wij vragen vijf opnamen, onverschillig wat, hoe en waar, mits de voorstelling maar geestig of pakkend is, het onderwerp aardig of ongemeen, en het beeld scherp is. — De afmetingen der foto's laten wij over aan den willekeur van den inzender, als men maar bedenkt dat een kleiner formaat dan 9×12 niet, of althans slechts moeilijk, voor reproductie geschikt is.

C. Onze Wedstrijd voor een Hollandsch Schimmenspel.

Voor deze prijsvraag verwijzen wij naar het in No. 28 voorkomend artikel over dit onderwerp, waarin men alle inlichtingen kan vernemen.

De voorwaarden voor deze drie nieuwe wedstrijden zijn:

1º De inzender moet zijn abonné op Het Leven. Mocht later blijken, dat de inzender geen abonné was bij de aanbieding van zijn werk, dan zal hij niet in aanmerking komen.

2º Inzendingen moeten ons bereiken vóór 15 September 1908. De zomervacantie kan dus voor het werk dienstig worden gemaakt.

3º Bij iedere zending moet het frankeerloon voor eventueele terugzending zijn bijgevoegd.

4º Onder de novelle, op iedere schimmen-teekening, en aan den achterkant van elke foto schrijve men met duidelijke letter een pseudoniem, (of motto), dat, met den werkelijken naam en het adres van den inzender, in een gesloten enveloppe wordt bijgevoegd. Deze enveloppe wordt eerst geopend nadat de bekroningen zijn vastgesteld.

5º Onbekroonde ontwerpen blijven het eigendom van den inzender. Het Leven behoudt zich echter het recht van reproductie voor.

De namen der jury-leden zullen weldra worden bekendgemaakt.

En thans aan het werk, mijne heeren schrijvers, teekenaars en fotografen!

DE DIRECTIE.

Bureaux: Keizersgracht 285-287, Amsterdam.

Mien.

Roman van Georg Freiherr von Ompteda.

In 't Hollandsch ver-taald door Frans van Erlevoordt.

Een Duitsche Louis Couperus.

Georg Freiherr van Ompteda is op het oogenblik een schrijver, we zouden willen zeggen, de schrijver, in Duitschland, die gààt! Zijn boeken, die doen het.

Het publiek verslindt zijn werk, koopt herdruk na herdruk wèg, en heeft in een tijdsverloop van slechts weinige jaren Von Ompteda tot een auteur verheven, waar de uitgeverswereld om vècht.

Wat Louis Couperus — zooals Frans Netscher in zijn laatste Hollandsche-Revue-nummer, in een kort maar zeer typeerend artikel op zijn eigenaardige, ietwat naïf gehouden, manier beschrijft — wat Couperus een paar jaar geleden in ons land wàs, dat is op den huidigen dag Von Ompteda bij onze oostelijke buren.

Waar de Hollandsche uitgevers klagen „de jaren zijn slecht, maar als we een Couperus of een Borel hadden, ja, dan... daar lacht de Berlijnsche uitgeversfirma Egon Fleischel & Co. hoe langer hoe vroolijker in beide haar vuistjes, in alle vier, die van den Co er bij, want hààr auteur, Von Ompteda hèèft den „run"; ze maakt schitterende zaken en legt oplaag vòòr, oplaag nà in de uitstalkasten van den Duitschen boekhandel, die niet lang behoeft te wachten om er gretige koopers voor te vinden, vooral in die kringen waar ze het debiet van pakkend werk zoo gaarne „plaatst".

De kringen der „upper tens".

Het is dan ook met een bijbedoeling, dat we ter inleiding van den literairen arbeid, waarmede wij heden aanvangen, Netscher's opstel in de Hollandsche Revue citeeren. Er ligt namelijk in het scheppend vermogen van Louis Couperus met dat van Freiherr Von Ompteda een merkwaardige overeenkomst; beiden toch zijn het schrijvers die een kring hebben, die precies voor hun afgepast publiek schrijven, door dit bewonderd en bewierookt worden, doch daarbuiten, aan den anderen kant van de literaire haag, een stroef onthaal vonden en vinden.

Er ligt in hun tweeër verhaaltrant, in beider woordkeus en zinbouw iets eigens, dat zeer coquet en intiem aandoet en een aristokratische, luxuieuse wijze van introductie in coterien van menschen en geslachten permitteert, wier standesgemässe levensopvatting en karekteruitingen altoos een welwillend interesse ontmoeten, wier levenslijn wij volgen met een bereidwillig en tevreden lachje, zooals ons een exquise sigaar of een smakelijk odeurtje onmiddellijk in een stemming brengen van aangenaam genieten, door prettig te worden beziggehouden.

En al is het waar, dat in deze flair van schrijven wel eens de werkelijk literaire waarde ten achter is gesteld, al moge, om bij de vergelijking der beide schrijvers te blijven, Von Ompteda zelfs niet altijd die hoogte bereiken, die Couperus in zijn mooie jaren heeft weten te erlangen, van beider werk kan de getuigenis worden afgelegd, dat het niet nieuwsgierige belangstelling allèèn is, die ons hun menschen en daden doet gadeslaan en volgen, maar dat boveral de prettige vorm, de welverzorgde en uiterst elegante manier van vertellen ongewoon boeit en vasthoudt, zooals we het bijzijn van een intellectueele vrouw of de conversatie met een intelligent meisje waardeeren niet alleen om het meisje of de vrouw zèlf, maar evenzeer en meer nog om den innemenden tact, waarmede ze ons in haar omgangsvormen behaagt.

Georg Freiherr von Ompteda.
De schrijver van onzen roman, die in dit nummer begint.

Het is geenszins de bedoeling in deze regelen een biografie te leveren van den auteur wiens werk wij hier ver-talen, dit spreekt van zelf; we hebben alleen voor zoover dit noodig was, er op willen wijzen in wèlk opzicht en uit wèlke motieven onze appreciatie voor zijn arbeid geboren werd en waarom wij uit stapels goede literatuur om ons heen, juist zijn pennearbeid gekozen hebben; wij wenschen dan ook enkel te releveeren dat van een tiental romans, die Von Ompteda al achter den rug heeft, deze, Minne, zooals hij in het Duitsch heet, bij kritiek en publiek een ontvangst genoot, die met de opsomming der negen herdrukken in weinige maanden tijds, het best is gequalificeerd.

Wij van onzen kant, hebben getracht in het karakter van een navertelling de klippen der vertaling te omzeilen en zetten dan ook niet argeloos de trait-d'union tusschen ver en taald.

Hebben gemeend te mogen, te kunnen en te moeten breken met de gedachte, dat de oorspronkelijke waarde van een werk, de persoonlijke verdienste van een auteur er onder lijden zou, als wij een anderen weg insloegen dan die van een woordelijk overbrengen van den vorm, waarin de schrijver zijn gedachten tot taal heeft geboetseerd. Wij — en ze zij ons vergund, die mededeeling, al klinkt wat we zeggen in 't geheel niet als een bescheiden stipulatie — wij hebben vèrtààld in de beteekenis van een, in 't Duitsch geschreven werk, opnieuw in een andere taal, in 't Hollandsch, te schrijven.

En met liefde en toewijding aanvaardden we de ons gestelde taak, zoo moeilijk ze moge zijn, omdat wij het werk van dezen schrijver, de opofferingen, die bij zùlke vertalingen wel altoos zullen moeten worden gebracht, eenvoudiglijk, als zijnde het een der beste letterkundige werken uit dezen tijd.... die moeite waard achtten.

Hiermede bevelen wij, met een reproductie van het laatste portret van den romancier, zijn chef d'oeuvre den lezer in vol vertrouwen aan.

I.

Met haastige bewegingen beende Dr. Henk Reisz de trappen van het station op en verscheen boven aan het perron, eensklaps, als uit den grond verrezen te midden van een dichte, in nerveuze agitatie saamgeloopen menschenmassa, die de nadering van den sneltrein met ongeduldig begeeren verbeidde.

En al had een ieder het even druk, was aller aandacht op het prospect van raillijnen en wisselpalen gevestigd, trachtte men met opzijgewend gezicht door de saamgeknepen oogen, het borstlijf der naderende lokomotief te ontdekken, toch had men nog wel den tijd zonderlinge reizigers, door eenig vreemd voorkomen gekenmerkte reisgangers, met wat meer dan gewone aandacht op te nemen,

En doctor Reisz nu was iemand, die aan beide eischen voldeed; hij was een zonderling reiziger en iets bijzonders kenmerkte hem al op het eerste gezicht.

Door zijn buitengewone lengte, — ongeproportioneerd vooràl — keek hij boven een ieder uit, al liep hij overdreven gebogen. Zijn lange beenen verslonden meters grond tegelijk en hij wierp ze uit met een hardesse, een brutaal er-willen-komen, of de heele wereld van hèm was en hij het zich tot taak gesteld had die binnen vooraf gewedden tijd rònd te loopen....

Door den stillen avond, die meer en meer nachtte, boorde de trein aan met zijn gloeiende lichten, zijn hijgend ademhalen, zijn schokken door wissels en zijn bonken en slaan langs de huisvakken aan den weg, gillend in zijn ijlende jacht, met krampachtige rookzuchten, die dieper en dieper werden, maar zich hoe langer hoe minder in regelmaat herhaalden.

Dàn zette de rem aan, schuurden de wielen over den ijzeren weg, tot de wagens met een klotsen van buffers, met een stroef, half gesmoord gegil van knersend metaal, in een ruk, tot staan werden gebracht.

Conducteurs wierpen de coupés open.

— „Die mag d'r wezen", spotte een hoofdconducteur tegen een collega, toen hij met bereidwillig handgebaar den doctor inliet, die, het hoofd veel meer bukkend dan noodig was, zijn lange beenen de coupé inheesch, zooals een kreeft zijn lange pooten uitslaat en weer samentrekt.

Reisz was blij dat hij zat; die vragende, loerende oogen om hem heen, ze irriteerden hem altijd, hij voelde dan een gehaast weg-willen-zijn, een nerveuse onrust, die hem onbehagelijk en kwaadaardig stemde, zijn humeur prikkelde en zijn omgangsvormen vergrofte en verkoudde. Zoo ook nu; hij was de coupé binnengestapt zonder acht te slaan op wie er zaten, bekeek alleen met kritisch oog de nog open hoeken en overwoog bij zichzelf de vòòr- en nàdeelen van het mèt of tégen de richting sporen. En toen hij keus gedaan had, liet hij zich met een ongegeneerde lompheid vallen, zoooat de heele wagon even in de veeren schudde, wrong het lange lijf in de soepele kussens om gemakkelijke steunpunten voor rug en schouders te vinden en installeerde zich toen, te midden van kranten en tijdschriften, of niemand in den heelen wagen eigenlijk wel recht van zitten had.

Buiten werd de trein afgefloten. Van de locomotief ëchode een felle pijpklank terug en metéén zetten de wielen weer aan. Reisz wreef met zijn lange knokkelige vingers over zijn rechtgehoekte knieën op en neer en fixeerde zijn medereizigsters, met een paar oogen, die bijna onbeleefd en indringerig gingen gluren.

Die medereizigster, een dame van middelbaren leeftijd met een meisje in de bakvischjaren, schenen zich weinig om den nieuwen coupégenoot te bekommeren, ze keken naar buiten, lazen de muurreclames, welke in den fellen schijn die uit de electrische booglampen néérlichtte, levendig van kleur en opdringerig van vorm deden. En ze moesten ze wel héél belangrijk en interessant vinden, want afgewend van den nieuwen medepassagier bleven ze zitten kijken en praten, en slechts heel even draaide het jonge meisje zich om, haar oogen maten den reus, in wiens gezelschap ze nu verder zouden reizen, ze stootte de dame over haar, bijna onmerkbaar even aan met slechts een korte knieraking, wees met haar oogen en giegelde dan in den zakdoek, dien ze te voorschijn haalde, met kort ingehouden lachje dat ze te vergeefs in haar lippen trachtte te verstijven. En ze ging maar weer naar buiten kijken, zei iets van een passeerend paar, al ware 't dààrom, dat ze zoo'n pret had.

Reisz voelde instinctmatig dat 't om hem ging, dat zijn reuzen-beenen, zijn lompe voeten, zijn maaiarmen waarmede hij kranten uitsloeg en weer toevouwde, of waaróm dan óók, maar dat hij het was in ieder geval, die tot deze spotzuchtige vroolijkheid aanleiding gaf. Hij tuurde in zijn blad, zonder uit de warrelende letterzee, ook maar een enkelen zin te lezen, verschanste zijn hoofd achter het uitgespreide papierscherm als zocht hij beschutting en verzette zijn beenen nog eens en nog eens, sloeg met zijn handschoenen het stof van zijn schoenen, die groot en breed en lomp, witgestoven als zij waren nòg grooter en nóg lomper leken dan anders.

Hij voelde zich weer in die bange stemming komen, waarin hij zijn lange, òpvallend lichaam klein zou willen maken, zoodat niemand acht op hem zòu slaan, keek naar zijn dikke vleeschige handen, die hij vervloekte, spiegelde de grooten robusten kop in de uit van 't portier, waar hij nog grooter en dikker scheen, vol typische afwijkingen in schedel en neus, door de oneffenheden in 't glas.

Toen schoot 't hem ineens te binnen: waar hij zijn kaartje had en met koortsachtigen ijver begon hij zijn zakken te doorzoeken, haalde ze uit, lei zijn portefeuille zijn portemonaie, de inhoud van zijn vest op de bank voor hem neer, en scheen heelemaal vergeten, dat hij 't straks bij 't binnenkomen haastig had neergelegd op het houten raamkozijn, en had evenmin gezien dat 't daar door het schudden van de trein afgevallen was, en nu op den grond, begraven lag onder een van de massieve voeten van zijn baas.

Hij werd er geägiteerd van, dat was nu altijd 't zelfde gezeur, nooit herinnerde hij zich, waar hij iets een oogenblik van te voren geborgen had, vervelend, enfin, hij had 't dan zeker verloren, zou den conducteur maar waarschuwen, zoodra ze aan het 't volgend station kwamen en paste nu al geld af voor een nieuw biljet.

Toen kwamen de lichten der naderende stad in zicht, lantaarns floepten voorbij, even een schijnsel glimpend tegen de ruiten van de coupé. De locomotief gilde een langgerekten fluittoon om de reiziger te waarschuwen dat ze er spoedig zouden zijn, en meer en meer nam het aantal rails aan weerskanten toe als webdraden van een net, die alle liepen naar één punt. De trein bonkerde over een viaduct, welke een straat overbrugde, waar beneden arbeiders liepen die hun kwartieren in de buitenwijken opzochten, een paard en kar kroop voort, een electrisch trammetje — wat leek het klein! —

liep een eindje mee, bleef dan al spoedig achter, tingelde schrieltjes door den laten avond.

Aan weerszijden van den trein rezen ook nu huizencomplexen, de kazernewoningen der buitenwijken met lichttransparante gordijnen, waarop schimmen speelden, en hier en daar zaten op de balcons mannen, in een negligé van boordelooze halzen, lekker luchtig in d'r hemdsmouwen. Vrouwen in bonte kleeren met bloote armen hingen wasch te drogen uit, spoelden vaatwerk, of ploeterden in druk bedrijf in hun huishouden.

Het was als een caleisdoscoop, als de film van een biograaph, ieder huisje een ander plaatje, ieder etagetje een ander wereldje, ieder mensch een ander wezen...

Gek, dat je ze niet kon; dat je van al die mannen en vrouwen die daar zaten niet een enkele kende, dat het toch ook menschen waren die leefden, die hun pleizier en hun zorgen hadden, en dat de trein daar nu tusschen door sneed, onverschillig voor die lui d'r bestaan, dat de trein die daar iederen dag op hetzelfde uur weer langs floot, zoo'n heele stadswijk doorploegde, van louter vreemde menschen, dat je van al die individuen niets wist, dan dat het mènschen waren, groot, klein, gelukkig, ongelukkig. Reisz overdacht hoe 't wel zijn zou: een gewóón mensch te zijn zonder zulke lange armen, zonder zulke voeten...

En terwijl de remmen den trein in zijn loop vastklemden, koepelde de stationskap, hél licht vol witte stoomwolken, over den trein heen.

De trein was een nieuwe wereld binnengereden.

— Conducteur! riep Reisz uit het geopende portier en hij haalde zijn beurs reeds te voorschijn.

Maar nu kreeg een van de dames, natuurlijk de meer bedaagde medelijden.

— U zoekt zeker uw kaartje?

— Ja mevrouw, dat lamme ding,..

— U staat er op.

Met een gezicht, in welks trekken ongeloof en erger om den voorrang vochten, verzette Reisz zijn zware voeten. Waarachtig, daar lag het!

— Ik kon ook al niet begrijpen, excuseerde de doctor zich, ik wist toch zeker...

Maar toen begon hij alweer te stotteren, hij zag hoe het jonge meisje, dat langs hem heen de coupé uitwipte, haar zakdoek weer voor den mond drukte en met saamgetrokken lippen, een goed heenkomen zocht, en toen hij na een oogenblik uitrustens om te bekomen, en na zijn kranten tot een groot pak vergaard te hebben ook uitgestapt was en nu bij de contrôle zijn dames weer achterop kwam, hoorde hij de vroolijke meisjesstem die met een spotzuchtig accent klaterde:

— Ik kòn niet meer, ik dacht dat 'k uitproesten zou, was me dat een vènt!

De familie Lieser gaf een van haar zoogenaamde imtieme dinertjes, intiem meer in den vorm der uitnoodiging dan wel ten opzichte van tafel en gasten, want zelden telde de eerste in gangen minder dan een dozijn, in aanzittenden als regel het dubbele, maar ze hadden een vermaardheid niet alleen om 't gehalte van spijzen en menschen, maar bovenal om den beminnenswaardigen tact, waarmede Mevrouw Lieser een gezellige leiding, een joviale in toom gehouden toomeloosheid wist te provoceeren, die iedereen aangenaam aandeed en het midden deed houden tusschen een huiselijk eetpartijtje en een tafelorde van officiëelen kring.

Ze had dat benijdenswaardig element in heel haar optreden, dat de gasten, hoe verschillend van karakter en maatschappelijken werkkring zij ook mochten zijn, van het eerste oogenblik af dat zij den salon betraden in nauwe toenadering tot elkander gebracht, dat de ongebroken stemming, die zoo menigmaal den disch in ruim gezelschap aangericht, voorafgaat, bij haar een ongekend, een nooit te duchten gevaar maakte. Als de invitatiekaarten van de Liesers kwamen, dan wist men, dat er een vroolijk dinertje in zicht was en de vreesvallige keuze tusschen smoking of rok, witte of zwarte das, baarde hun gasten geen zorg, alles „ging" en men wist een vriendekring te vinden. Zelfs al kwam men er als nieuweling dan was de gedachte aan de vreemde eend die den bijt te duchten heeft, ten eenenmale denkbeeldig en ongegrond.

In hun villa zelf, zoowel als in de manier waarin het buitenhuis was ingericht lag alreeds een harmonisch welbehagen, een vriendelijk confort, een warme vertrouwelijkheid. Wie de hal der Lieser's betrad en daar in den regel al door de gastvrouw te midden harer gasten verwelkomd werd, die kreeg ook terstond het innemend bewustzijn, dat hier egards en conventioneele vormelijkheid vreemd waren en dat men sprak en deed in toon en stijl, die verrieden dat een ieder zich op zijn gemak voelde, dat er louter vroolijkheid en vriendschap hing in die atmosfeer van intiem gezelschapsleven.

De charm, die van de vrouw des huizes fleurde, haar zelfbewust en natuurlijk vervullen der honneurs, de autocratische elegance waarmede zij zich bewoog uit het eene milieu naar het andere, zooals ze het descours wist te leiden en te ondersteunen het was alles van een vermaardheid en eenparigen roep, die Lieser's gezelschapsleven tot een reputatie hadden verheven.

In een der nissen van de stemmige hal, waarin electrische gloeilampjes, halfverscholen achter afhangend groen juist zooveel bescheiden licht wierpen, dat het vertrouwelijk schemer niet gestoord werd, stond de gastheer, het Kamerlid Lieser, in druk gesprek met docter Reisz, die zoo juist zijn entree had gemaakt.

De knecht had jas en hoed in ontvangst genomen en dadelijk daarna was Mevrouw Lieser al met uitgestoken hand op hem afgekomen, had met warme belangstelling geinformeerd naar de redenen, dat men hem zoo lang niet had gezien en was hem, in een aangenaam aanstippen van de ditjes en datjes uit het dagelijksch leven het heeren clubje gaan binnen leiden dat in bewondering geschaard was om een Venetiaansch beeldje, hetwelk de gastheer aan vrienden toonde, als een welgelukte vondst op een van zijn laatste zwerftochten naar antiek moois, veroverd.

Ze wist dat de doctor zich intresseerde voor antiquiteiten en dat als ze hèm met dit onderwerp in den drukken gesprekkenloop zou doen deelen, Reisz zijn gewone en reeds bekende gegeneerdheid het zich-niet-makkelijk-geven, 't best zou weten te overwinnen.

En zoo babbelden die twee vrienden van voor-eeuwige kunst dan ook al heel gauw in druk gewissel en was Reisz 't heelemaal vergeten, dat hij op den drempel weer dat onoverkomelijk dreigen had gevoeld van eensklaps te midden van een drukken, misschien deels vreemden kring te zoeken zijn, was zijn schuchtere angst al gevlogen voor hij een onbehendigheid had kunnen doen.

En terwijl hij zoo praten kon over dingen waarover hij gaarne sprak en belangstellend luisterde, was Mevrouw Lieser alweer het middelpunt van een jongelui's coterietje dat wel even geknipoogd had, en kuchjes van verstandhouding wisselde toen de reus de hal was ingestapt, waar nu om een geestigen zet, zoo onbedaarlijk aan 't lachen kwam dat alle gelegenheid ontnomen werd al te veel en al te druk over den nieuw gekomene te smoezen.

En toen het haar toescheen dat doctor Reisz geheel en al op zijn gemak gesteld was, zich door het interessant discours met den gastheer volkomen thuis voelde, ging zij naar hem toe, stelde hem nu aan de eenige gasten, die voor hem nog onbekend waren, voor:

— Doctor Reisz: Mevrouw Eilers, en haar dochter juffrouw Mien Eilers.

Reisz herkende ze terstond: de beide dames uit den trein, vermande zich.

— Ik geloof dat we al eens....

— Ja zeker, lachte Mevrouw Eilers terug, we hebben te samen gereisd en Mien kleurde lichtelijk, toen zij Reisz de hand gaf.

Dus dan hebben ze me toch gezien, dacht de doctor.

(Wordt voortgezet.)

Van de Olympische Spelen te London.

Ofschoon de Olympische Spelen te London hier te lande weinig enthousiasme verwekken, doordien onze landgenooten niet het minste succes hebben en in alle takken van sport het tegen buitenlanders moeten afleggen — er valt voor onze sportsmen dus nog heel wat te leeren en te oefenen! — meenden wij toch bovenstaande interessante foto onzen lezers te moeten voorleggen, om aan te toonen dat de belangstelling te London zelf niet zoo gering is. Er komen wel is waar vele tienduizenden menschen minder dan waarop men gerekend had, doch als de tribune plekjes vertoont als het bovenstaande, lijkt ons het publiek nog niet zoo dun gezaaid.

Onze foto is van Halftones Limited.

Een verijdelde zelfmoord in het Y nabij Amsterdam.

Het is gebeurd in den nacht van Dinsdag op Woensdag.

We hadden het avondeten gebruikt „ten boorde" van een onzer vrienden, wiens Yacht te IJmuiden voor anker lag en daar 't al laat geworden was — de lichten van de IJmuidenschen vuurtoren werden net gedoofd — en ons land nog altijd zijn treinenloop met de kippen op stok doet gaan, offreerde de gastheer ons met zijn stoombarkas naar Amsterdam terug te brengen, wat we dankbaar accepteerden, omdat een tocht over 't frissche water in den helderen zomerochtend ons veel meer toelachte dan het gesjok in de boemeltreinen, waarmede de H. IJ. S. M., samengesteld uit haar oudste materieel, tusschen Amsterdam en zijn Zeevoorhaven den dienst pleegt te onderhouden.

De drenkelinge wordt op het droge gehaald.
Eigen speciaal-opname.

Achter ons lag de zee, en voor ons over 't land, dat nog schuil ging in den ochtendnevel, gloorde de rozige morgen aan.

Wat is Holland toch een mooi land. Wel hebben ze gelijk die Engelschen en Amerikanen, die tot het Continent gaan, en den Harz en het Schwarzwald gaarne cadeau doen, om hun trip in Holland een week te verlengen.

The land of the dikes and the windmills, wat een machtige bekoring heeft het voor een ieder die..... zien kan.

Zooals wij 't zagen, die daar voortgleden over 't rustige water van het Noordzeekanaal met zijn verre horizonten naar alle kanten, als was de heele wijde wereld afgedekt met lakens van groen mos, die ontzaglijk pitoreske huisjes en molentjes, telkens weer 't lange weiland-prospect, gebroken door een maaienden landman, een groep koeien, een melkwagen die den landweg inwielde....

Maar we kunnen de bewondering voor ons vaderland niet den vrijen loop laten, voor een ander onderwerp helaas veel minder opgewekt, dienen we plaats in dit artikel te sparen.

Dien morgen toen we zoo blij, zoo te midden van de vreugde des Levens, IJmuiden achter ons hadden gelaten, zou een menschendrama, een levenstragedie onthuld worden, die, als we eraan terugdenken ons ook op dit oogenblik nog, — nu toch de indrukken al weer vervagen — nòg doet sidderen van beroering.

Wij willen vertellen wat we hebben meegemaakt.

We waren 't kanaal uitgestoomd en dampten nu het IJ op, waar de pramen, de groente naar de

.... en aan den kant te midden van 't riet zagen wij helmen schitteren.... In 't water zagen wij een vormlooze massa.
Eigen speciaal-opname.

stad voerend en melksloepen, door den regelmatigen klikslag van twaalf op en neer klappende riemen, de melkmarkt aan de Prins Hendrikkade tegemoet roeiden.

Toen ineens klonken stemmen over 't water, en aan den kant te midden van 't riet zagen we helmen schitteren van polieagenten. Onze gastheer gaf onmiddellijk bevel bij te draaien, en toen we een oogenblik later de plek naderden, vanwaar het geroep der agenten klonk zagen we in 't water een vormlooze massa. Nauw werd men ons gewaar of daar klonk het alarmsignaal en terstond daarop ging er in den richting, waar we iets zagen drijven, een boei overboord.

Met volle vaart hielden we op den wal aan en zonder zich ook maar een oogenblik te bedenken liet onze kapitein de barkas op den wal loopen, waar 't water hoog opspatte, en we op krakende biezen landden.

Nadat het slachtoffer was bijgebracht, wordt zij aan boord van een motorboot gedragen, waarna zij, bij aankomst te Amsterdam, naar het ziekenhuis werd vervoerd.
Eigen speciaal-opname.

We willen allerminst een reportage-verhaal doen, dat ligt niet in de sfeer van ons tijdschrift en bovendien de momentopnamen die we genomen hebben spreken beter en duidelijker, dan onze pen, die niet op straatverslaggeverij versneden is.

Een jonge vrouw had een eind willen maken aan haar leven. In den vroegen Juliochtend, terwijl de zon rees, de vogels zongen, het land kleurde in groen en bloemen had daar aan den Y-oever, vlak over de groote stad, waar de menschen nog sliepen, een vrouw gestaan, radeloos van angst, wanhopig van verdriet, uitgeput van zieleleed en levenssmart....

Een onzer medewerkers heeft in den loop van den dag — nadat in een der verplegingshuizen te Amsterdam voor een onderkomen was gezorgd, een onderhoud gehad met het rampzalige meisje.

Het was weer de oude geschiedenis: op een der groote modemagazijnen hadden ze elkaar leeren kennen, hadden elkander lief gekregen en twee jaar lang een leven van liefde en geluk geleid. Jeugd, dic geen deugd kent, die nog wist de menschen- en levenservaring, die slechts met jaren te koop is, had hun bloed koortsig, hun plannen utopisch, hun weerstandsvermogen allengs kleiner doen worden en een noodlottig vriend had ter versterking der kas een kleine speculatie geproponeerd.

Onder toezicht van een toevallig op de fiets voorbijkomend geneesheer wordt getracht de levensgeesten weer op te wekken, welke pogingen met goeden uitslag werden bekroond.
Eigen speciaal-opname.

't Was misgeloopen en om het tekort te dekken — die onschuldige suppletie-koopen — had de jonge man in een oogenblik van razernij de kas der firma als zijn uitkomst beschouwd.

Ontslag volgde en daarmede was de ellende begonnen.

En toen nu ook de ouders van den jongeling — die inmiddels ook reeds de vadervreugde had leeren kennen — begonnen te stoken, dat hun zoon alleen door den omgang met die „meid" tot dief gemaakt was, dat voor hem alleen nog een redresseeren van zijn levensweg mogelijk werd als hij dat „schepsel" loopen liet, was bij hem het denkbeeld gerijpt vrouw en kind in den steek te laten en in een nieuwe wereld te trachten het equivalent van zijn bestaan te herstellen.

Jongstleden Zaterdag was hij

naar Amerika vertrokken, en Dinsdags hadden zijn ouders de jonge vrouw zijn vertrek bericht.

Het was hartverscheurend te zien en te hooren hoe die vrouw den jongen kerel aanbad, er was iets onzegbaar droevigs in den aanblik van het wiegje met het kleine wicht dat daar stond bij haar bed in het hospitaal.

Als waanzinnig had ze rond geloopen den heelen dag, den ganschen nacht, zoekend naar een uitweg, die er niet was, toen langzaam in haar voelende opwellen de zucht, de begeerte, het verlangen naar het einde. In haar rijpt ten laatste, een allerlaatste levensilluzie: de Dood.

Maar de wereld heeft haar met ijzeren klauwweer vastgegrepen . . .

En over het IJ lachte de zon en voeren de melksloepen met eentonig geklikklak van plassende riemen de slapende stad tegemoet. . . .

Met de Camera voor de Beurs.

Mr. H. J. van Ogtrop (X), van de effekten-firma H. J. van Ogtrop & Zn., en **Paul May**, van de firma Lippmann Rosenthal & Co.

Xavier Keller
Directeur van de Amsterdamsche Bank.

G. Schröder
Beurs-verslaggever van „De Telegraaf".

Eigen speciaal-opnamen.

Ontwerp voor eene Tuinstad op de grens van Amsterdam.

Het zal onzen lezers zeker genoegen doen uit „Het Leven" het nieuwste snufje te vernemen op ekonomisch gebied in onze hoofdstad: door eene bizondere omstandigheid toch zijn wij in staat hun dit — vóór de dagbladen! — aan te bieden.

Waar verschillende groote steden in het buitenland reeds sedert lang de zegeningen genieten van in de nabijheid gelegen tuinsteden, waar licht en frissche lucht, in ruime, geriefelijke moderne woningen, de vunzige stadslucht en de bekrompen stadsbehuizingen vervangen, — mag het wel verwondering baren dat Amsterdam, met zijn brandend woningvraagstuk, en met zijn totaal gemis aan boschrijke of afwisselende omstreken, niet reeds lang zulk een tuinstad bezit. Want het zal een ieder duidelijk zijn, dat zoo'n tuinstad juist aan hen die er het meest behoefte aan hebben — aan den middenstand — ook ten zeerste zou ten goede komen, ja voor hen in een noodzakelijke behoefte voorziet.

Het is ons dan ook aangenaam te kunnen mededeelen, dat eindelijk zich in de hoofdstad eene kommissie heeft gevormd van vooruitstrevende mannen, bekend zoowel op financiëel als op filantropisch gebied, die zich voor het genoemde doel van een zeer groot, bizonder gelukkig gekozen terrein hebben verzekerd, gelegen aan de kromming van den Amstel, slechts even buiten de tegenwoordige grens doch onder den rook van Amsterdam, in de gemeente Nieuwer-Amstel.

Geheel op filantropischen grondslag, en verder op coöperatieve basis, zijn de plannen opgemaakt, voor den bouw der — wanneer voltooid — meer dan 900 op zichzelf staande villa's, elk met ongeveer 200 vierk. meter tuin, en alle villa's zooveel mogelijk in uiterlijk van elkaar verschillend, waarvoor te zijner tijd een prijsvraag zal worden uitgeschreven.

Elke villa, zoo voor boven- als voor benedenwoning ingericht, zal bevatten ruime, luchtige woon-, zit- en slaapkamers, keukens, zolder, kelder — alles naar de nieuwste eischen ingericht, en natuurlijk voldoende aan de strengste criteria der woningwet. De inrichting van het geheele kwartier is, na reeds nu gedane opmetingen en voorbereidende werkzaamheden, toevertrouwd aan den talentvollen Amsterdamschen architekt Foeke Kuipers, die later zéér waarschijnlijk door onzen genialen Berlage zal worden bijgestaan.

Het geheel op dijk-hoogte te brengen terrein, dat door zijn uitgebreidheid (met eene kleine toevoeging) den verkeersweg vanaf de Ceintuurbaan tot de kromming van den Amstel met meer dan de helft van den thans daarvoor noodigen tijd (langs den Amstel!) zal verkorten, belooft eene waardige aansluiting te worden aan het daaraan grenzende, door den gemeenteraad goedgekeurde uitbreidingsplan-Berlage.

Naar wij vernemen is de opzet voor deze plannen een meesterwerk van kombinatiën, voor welke, ook wat de zekerheid dezer samenstellingen aangaat, een onbetwistbaar succes is weggelegd. Immers, den deelnemers is het — en mag het niet zijn — om winst te doen. De grondslag waarop de onderneming steunt is deze: een ieder eene, financiëel onder zijn bereik

Ontwerp voor eene Tuinstad op de grens van Amsterdam.
Naar eene waterverf-teekening van den architekt Foeke Kuipers. — Schaal 1 : 1250.

liggende, woning met grooten tuin te verschaffen, — géén spekulatief bouwplan dus. De villa's en de grond komen, eenmaal gereed en aangelegd, noch te huur noch kunnen worden verkocht. Zij worden het onbezwaard eigendom der toekomstige bezitters. De Tuinstad-maatschappij zal voorts eene lijfrente instellen voor de weduwen, de weezen en de ouden van dagen onder hare deelnemers, — kortom: het wordt eene echt moderne, twintigste-eeuwsche onderneming.

Wellicht zullen wij gelegenheid hebben om op deze, voor Amsterdam zoo buitengewoon belangrijke, aangelegenheid nader en uitvoeriger terug te komen. De zaak is zeker nadere toelichting waard.

Van de origineele ontwerp-teekening der tuinstad, in kleuren uitgevoerd door den architekt, den heer Foeke Kuipers, geven wij hier eene reproductie. Men kan er den aanleg op zien en er de grootte van het terrein nauwkeurig op berekenen. De teekening is namelijk vervaardigd op een schaal van 1 : 1250. Elke millimeter op de teekening is dus $1^1/_4$ meter in natura. Wij twijfelen niet, of ook deze foto, die ons welwillend werd ter beschikking gesteld, zal den belangstellenden lezer zeer interesseeren.

Verdriet

door C. L. W.

Rustig zittend in een hoekje van de tram, die haar naar Arti zou brengen, dacht Dora na over de woorden van Jaap en over zijn raad, niet naar de tentoonstelling te gaan waar ze nog treuriger vandaan zou komen dan ze nu al was.

„Wat heb je er aan, toe te geven aan je leed, het te vergrooten door alleen te gaan zitten met de handen in den schoot, of te lezen in sentimenteele en zwaarmoedige boeken. En dan nu weer naar Arti te gaan, waar het werk van Theo hangt voor het laatst, nu hij dood is!"

„Als hij nog leefde, zou ik toch ook naar de tentoonstelling gaan om zijn werk te zien? Waarom zou ik het dan nu niet doen? Ik wil toch zien hoe het doet tusschen het werk van anderen", had ze gezegd.

„Kletspraat. Daarom doe je het niet!" had Jaap op zijn ruwe manier geroepen.

„Je bent zwak. Je wilt je niet uit je verdriet opheffen! Je vindt het een genot, te huilen en aan hem te denken, een groot leed in je ziel rond te dragen, het te koesteren en te doen groeien, je anders te voelen dan een gewoon mensch!"

„Jaap, Jaap je bent wreed!" had Dora geroepen, en het klonk als een angstkreet. Hoe kon Jaap haar diepe groote smart zoo tot iets slechts en laags maken!

„Zachte heelmeesters, Dora, daar weet ik alles van. Verbeeld je, dat je een vriend had die met je meetreurde, over hem sprak, enz. enz. Wel kindje dan was je over een jaar ook dood en dat wil je toch niet. Bovendien heeft Lize je nog noodig. Ze heeft me juist met een boodschap naar je toegezonden. Ik geloof dat je haar helpen moet aan een draagjurk en luierbroekjes, of hoe heet dat goedje, waar jelui vrouwen de arme kleine Bobby mee optuigt."

Even had Dora gelachen, zooals altijd als ze dacht aan de snoezige rose baby van Lize en Jaap, waarvoor zij altijd de kleertjes hielp maken.

Jaap, blij dat hij Dora tot andere gedachten had gebracht, greep haar bij de arm om haar te doen gaan in de richting van zijn woning, denkend dat hij 't spel gewonnen had, maar Dora zag weer ernstig en zei:

„Eerst even naar Arti. Over een half uur ben ik bij Lize. Bonjour."

„Ga dan als je met alle geweld wilt", klonk het boos terug.

„Jaap, wees niet zoo hard tegen mij. Ik kan niet anders en zou zoo graag willen, dat jij, Theo's besten vriend, iets van mijn verdriet voelde."

Twee droeve oogen zagen smeekend tegen Jaap op, en hij bedwong zijn verontwaardiging en zei:

„Beste meid, ik meen het zoo goed met je, en kan niet zien dat je zoo aan je verdriet toegeeft. Heusch Dora, kom iederen dag een uurtje praten met mijn lieve wijfje en speel dan wat met Bobby die al veel te lang om tante Dora geroepen heeft."

Toen hadden zij afscheid genomen en Jaap, die goeierd, had haar nog in de tram nagewuifd.

Aan de halte, tegenover Arti, stapte Dora uit, en liep vlug de breede trappen op en de gang door naar de tentoonstellingzalen. Naar de werken in het voorzaaltje keek ze niet. Ze had door de portières reeds het werk van Theo in de groote zaal gezien. Niet omdat het opviel door bijzondere schoonheid, kleur of afmetingen maar door het zwarte krip, dat om de lijst was ge, slingerd en de krans van immortellen die daarop hing als een groote gele vlek.

Even had het haar ontroerd, maar toen opeens vond ze het belachelijk. Dat lapje krip en de krans van stijve gele bloempjes, ronde als een kerstkrans bij den banketbakker! Wat 'n dwaasheid. Wat ging het de tentoonstelling-bezoekers aan, of de maker van dit werk dood was? Dat ging haar, haar alleen aan, want zij was zijn verloofde geweest, voor haar had hij gewerkt, zij had hem geholpen door hem aan te moedigen en te troosten als hij moedeloos was over zijn onmacht, de dingen zoo schoon te geven als hij ze zag. Zij, zij alleen had levensblijheid in zijn bestaan gebracht, die zich uitte in het frissche, krachtige werk, uitmuntend door eigen opvatting, zien en voelen. En nu was dat alles uit voor haar, voor haar alleen, en in het leven van al die menschen hier gaf het volstrekt geen verandering.

Tegenover een van zijn stukken, een bloemstudie, ging zij op de rustbank zitten en onwillekeurig werd zij geboeid door de verschillende menschen die langs de wanden gingen, fluisterend tot elkaar hun meening zeggend over de werken die er hingen, alsof zij bang waren, dat iemand in hun nabijheid hun meening zou kunnen hooren.

„Gek toch", dacht Dora, „dat men op een tentoonstelling rond loopt alsof men in een sterfhuis is. Waarom praat men hier zoo zacht? Het spreekwoord: „la critique est aisée, l'art est difficile", schijnt een leugen te zijn. Als de kritiek zoo makkelijk was, zou ze niet zoo vaak oorzaak zijn van een minachtend schouderophalen of schamper lachje om den mond van een andersdenkende en anders-bekritiseerende. Zachtjes praten dus, om je niet belachelijk te maken in de oogen van je buurman, die je niet kent, en misschien wel de vervaardiger is van het werk waarover je een oordeel durft vellen!

Die twee heeren, daar vlak bij haar, schenen zelfbewust genoeg, een luid oordeel te mogen zeggen. Het schenen journalisten te zijn, want zij noteerden af en toe iets, en spraken lang over een paar opvallende doeken. Nu stonden zij bij het werk van Theo en Dora's hart klopte geweldig, want nu zou ze een onpartijdig oordeel daarover hooren. Zij spraken immers luid genoeg dat ze het kon verstaan!

Een van hen bukte zich om de bloemstudie van dichtbij te bekijken, toen draaide hij zich op zijn hakken rond en riep:

— „Poe, zulk werk mag wel weg gestopt worden. Wat 'n geluk dat de man dood is!"

Zijn blik viel, bij 't verder gaan, op een tenger meisjesfiguurtje dat hem doodsbleek en met treurige oogen aanstaarde. Mogelijk voelde hij het verband tusschen haar en 't met krip behangen werk, en had hij spijt van zijn woorden, die zoo harteloos klonken. Mogelijk ook niet....!

Dora stond langzaam op, met alle geweld zich inspannend kalm te schijnen. Als een slaapwandelaarster ging zij de breede trappen af, en bij iederen stap klonk het in haar oor: Wat 'n geluk dat hij dood is!

Bij de uitgang deed de buitenlucht haar tot zichzelve komen en zij stond even stil om diep adem te halen. Toen werd haar een hand toegestoken en Jaap's stem klonk hartelijk:

„Ik dacht wel, dat je niet lang zou blijven, wandelde op mijn gemak door de Kalverstraat hierheen en kom juist bijtijds. Nu kunnen we samen naar huis gaan."

Hé ja, dat was waar. Ze had het beloofde bezoek aan Lize vergeten en zou op de tram naar huis gestapt zijn als Jaap haar niet hier had getroffen.

Voor een speelgoedwinkel bleef Dora stil staan en zei opgewekt:

— „Wacht even Jaap, ik heb nog wat voor Bobby te koopen. Toen ik laatst bij jelui was, riep hij „aap, aap" tegen mij. Nu zal ik hem een aap koopen, zoodat hij door vergelijking kan zien, dat tante geen aap is! Door vergelijking leert een kind het best"

— „Wel, wel, wat 'n paedagogische wijsheid geef je daar ten beste. Waar heb je dat geleerd?"

— „Door ondervinding en waarneming, Jaap. Daardoor heb ik al veel geleerd in mijn leven. Nu op dit oogenblik leer ik weer, wat 't beste middel is tegen verdriet. Het is, mee te leven met anderen, Jaap. Kom, laat ik Bobby 'n aap koopen en dan gaan we gauw naar Lize, die al lang genoeg op mij heeft zitten wachten."

KUNSTHANDEL OLDENZEEL, Rotterdam
20, Gedempte Glashaven
Entrée 25 Ct.
Permanente Tentoonstelling van Schilderijen en Aquarellen
Dagelijks geopend van 10—4 uur.

Wilt gij smakelijk en goed eten?
Bezoekt dan het

Restaurant Fürstenberg

Prop.: FRITZ SAÜR.

Nieuwstraat 18, ROTTERDAM.
Zijstraat der Noordblaak, tegenover 't Postkantoor.

Lotisico.

Het welbegrepen eigenbelang van allen, die wel eens aan de NEDERLANDSCHE STAATSLOTERIJ deelnemen, gebiedt het aanschaffen eener POLIS van LOTISICO.

Vraagt inlichtingen en overtuigt U zelf.

Op schriftelijk verzoek aan het adres van Lotisico, Juliana van Stolbergplein No. 11 te 's Gravenhage, worden de prospectussen met bijbehoorende documenten gratis en franco per post verzonden.

DE „SWAN" VULPENHOUDER
GESCHIKT VOOR ELKE HAND is WERELDBEROEMD als DE BESTE.
Prijs vanaf: **f 6.30**
Verkleinde afbeelding.
WACHT U voor namaak!
„SWAN" PEN-ALBUM op aanvrage GRATIS.
Verkrijgbaar bij alle soliede handelaren in schrijfbehoeften.
Hoofdagenten: **GEBR. POLAK, Vlissingen.**

AUTO

speciaal voor het vervoer van
Zieken, Herstellenden en Rustbehoevenden
naar alle plaatsen in het Binnen- en Buitenland.
Telephoon 1392. **Dr. C. W. A. ESSERS.**
Telegram-adres: ESSERS, Voorburgwal, Amsterdam.

BINNENHUIS DIE HAGHE
INRICHTING VOOR TOEGEPASTE KUNST
COMPLETE MEUBILEERING
TEEKENINGEN EN PRIJSOPGAVE GRATIS DOOR HET GEHEELE RIJK.
SCHEVENINGSCHE VEER Nº 21
TELEFOON 3024.
FILIAAL: VEENESTRAAT Nº 1
TELEFOON 3769.
DEN HAAG

KONINKLIJKE LUXEBROOD-BAKKERIJ

PAUL C. KAISER

VIJZELSTRAAT 5-13 - AMSTERDAM - Telefoon 1167
Filialen: Gravenstraat 5, Leidschestraat 98, Willemsparkweg 83, Linnaeusstraat 74
Leverancier van alle soorten Luxebrood voor diverse festiviteiten.

EERSTE NED. THORIUM EN GASGLOEILICHTFABRIEK
UITSLUITEND VERKRIJGBAAR KOUSJES VAN NED. THORIUM EN GASGLOEILICHTFABRIEK
LAURIERGRACHT 122-124-126 AMSTERDAM

Williams Schrijfmachines.
No. 6 f 270.—
Junior f 180.—
Werken zonder linten, volkomen zichtbaar schrift scherpe letter.
Hoofdagenten voor Nederland en Koloniën:
HEYENBROCK, HASELAGER & Co.
Singel 494 = Intercomm. Tel. 2292 = Amsterdam.

NAUTA EN HAAGEN
PRINSENGRACHT 780. AMSTERDAM TELEFOON 5725.
CLICHÉS IN AUTOTYPIE EN ZINCOGRAFIE GALVANO'S VETDRUKKEN
GOED WERK. GOEDKOOPE PRIJZEN. VLUGGE LEVERING

PREMIER CYCLES
THE WORLD'S STANDARD.
THE PREMIER CYCLE Co. LTD. COVENTRY.

Dit blad is gedrukt met inkten van KAST & EHINGER G.m.b.H. Stuttgart. - Vertegenwoordigers: J. E. STOLBERG Jr. & Co., Amsterdam.